БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

№ 165(5057)
Пятница
Августын 16
1946 он

Сэн 20 мүнгэн

БМАССР-эй худалдаа-наймаанай Министерство, Бурмонкоопсоюзай президиум болон аймагуудай худалдаа-наймаанай органууд хүдөө нютагуудай худалдаа-наймаанай хүдэлмэрилэгшэдтэ бодото туһаламжа ба заабаринуудые үгэжэ байха ёһотой.

Хүдөө нютагуудта худалдаа-наймаае һайжаруулха

Үшөө сэрэг дайнай дүүрээгүй байхада агуухэ Сталин багшамнай советскэ худалдаа-наймаае һайжаруулха ба эд бараа болон эдеэ хоолой зүйлнүүдые үйлэдбэрилдэг предприятинууд, цехүүд болон мастерскойнуудые һэльбэн заһажа хүсэлтүүлхэ, тэрээнһээ гадна шэнээр эмхидхэжэ бариха гэжэ зааһан байна.

Нүхэр Сталинай түүхэтэ үгэнүүд ба заабаринууд хадаа шэнэ Сталинска табанжэлэй түсэб тушаа хуули соо эли тодоор харуулагданхай. Табанжэлэй түсэбэй ёһоор ажалшан арад болбол советскэ культурна худалдаа-наймаагаар хүсэд хангагдаха байһаниинь эли байнабшуу.

Эд бараа болон эдеэ хоолой зүйлнүүдые магазинуудай системээр худалдаха ябадал һараһаа һарада ехэдхэгдэжэ байна. РСФСР дотор 1945 оной түрүүшын хахад жэлтэй сасуулбал 1946 оной түрүүшын хахад жэл соо хлопчатобумажна бүд худалдалга — хоер хахад дахин, гутал ба дотор хубсаһан — таба хахад дахин, торгон бүд—нэгэ хахад дахин, оймһон—нэгэ хахад дахин, мылэ 11 процент ба шаажан; шэл амһартанууд хоер дахин шахуу ехэдхэгдэһэн байна. Мүн тэрэшэлэн эдеэ хоолой зүйлнүүд советскэ худалдаа-наймаанда нилээд горьтойгоор ехэдхэгдээ. Дээрэ хэлэгдэһэн тоонууд хадаа худалдаа-наймаанай хэдэн шэнээн үргэдхэгдэһэниие харуулна.

Манай республикын городууд ба хүдөө нютагуудта худалдаа-наймаанай шэнэ шэнэ сетьнүүд эмхидхэгдэжэ, үргэн хэрэглэлэй эд бараа болон эдеэ хоолой зүйлнүүдые үнгэрэгшэ жэлтэй жэшэбэл нилээд горьтойгоор ехэдхэһэн байна. Республикын городууд ба аймагуудай центрнүүдтэ сайлалгын гэрнүүд ба столовонууд нээгдэһэн, мүн шэнэ шэнэ магазинууд нээгдэһэн ба саашадаа улам олоор нээгдэхээр хараалагдана. Улан-Удэ городто нээгдэһэн «Особунивермаг» магазинда эд бүд ба хубсаһа-хунар тон элбэгээр худалдагдана.

Энэ бүхы хадаа парти ба правительствын зүгһөө ажалшан арадта үзүүлжэ байгаа үдэр бүриин оролдолгые эли тодоор гэршэлнэ гээшэ.

Республикын аймагуудта советскэ культурна худалдаа-наймаае эмхидхэхэ хүдэлмэри эхилэгдэһээр үнинэй. Советскэ худалдаа-наймаае һайнаар ябуулжа байгаа Баргажанай аймпотребсоюз (түрүүлэгшэнь А. Левитин) эд бараанай эрьесын хоердохи кварталай түсэбые 105 процент, эдеэ-хоолоор хангалгын түсэбые—143 процент, үндэгэ, нооһо нгай арһа бэлэдхэлэй түсэбые 141 процентһээ 296 процент хүртэр дүүргэһэн байна. Тиихэ зуураа, энэ потребсоюз болбол кооперативна умсые хулгайлха ба үрихэ ябадалтай хатуу шангаар тэмсэһэнэй ашаар гүрэндэ нэгэшье мүнгэнэй гарза хохидол ушаруулаагүй. Мүн тэрэшэлэн Баунтын, Закаменай аймпотребсоюзууд бараг һайнаар хүдэлмэрилөө.

Хүдөө нютагта ажалшан арадай эрилтые советскэ болбосон худалдаа-наймаагаар хангажа шадаһан Заиграйн аймагай Доодо Илькын сельпо (түрүүлэгшэнь Л. Афанасьев) нэгэдэхи ба хоердохи квартал соо жэшээтэ һайнаар хүдэлмэрилжэ, худалдаа-наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй республиканска мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлэн, хоер дахин 5—5 мянган түхэригэй шанда хүртэһэн байна.

Дээрэ хэлэгдэһэн баримтанууд юу харуулнаб гэхэдэ, аймагуудтахи партийна советскэ организацинууд болон худалдаа-наймаанай системэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд ажалшан арадай эрилтые хангахын түлөө үнэн сэхээр тэмсэһэниие харуулна.

Гэбэшье, республикын нилээд олон хүдөө нютагуудта советскэ культурна худалдаа-наймаае эмхидхэхэ ябадал хэлэшэгүй муугаар ябуулагдана. Хэдэн олон сельпонууд гэр байраар хангагдаагүй, мүн тиихэтэй хамта эд бараа болон эдеэ хоолой зүйлнүүдые тон багаар худалдана. Жэшээ болгон Прибайкальска аймагай Турантайн сельпоё абажа үзэе. Энэ сельподо хулгайшад ба жүүлигүүд суглараһан байха юм. Тэдэнэр сельпогой бухгалтер Батурина гэгшын далдалалга доро жэл хахадай турша соо 254 мянган түхэригэй эд бараа болон эдеэ хоолой зүйлнүүдые хулгайлан үбэршэлөө. Мүн тэрэшэлэн Яруунын, Бичурын, Заиграйн ба бусад аймагуудта кооперативна зөөриие хулгайлха ябадал нэгэнтэ бэшэ үзэгдэһэн байна.

Эдэ тэсэшэгүй ушарнууд яагаад тохеолдоноб гэхэдэ, БМАССР-эй худалдаа-наймаанай Министерствын, Бурмонкоопсоюзай президиумэй ба аймагуудай потребсоюзуудай хүтэлбэрилэгшэд советскэ худалдаа-наймаанай хүдэлмэриие саашадань һайжаруулхын түлөө тэмсэлые һулаар ябуулһан ба худалдаа-наймаа эрхилдэг организацинуудта кадрнуудые шэлэн абаха, тэдэнэрые бэлэдхэхэ хэрэгые тоодоггүй байһан дээрэһээ болоо гэжэ сэхэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Зарим аймагуудай гүйсэдхэхэ комитедүүд болбол худалдаа-наймаанай хүдэлмэриие һайжаруулхынгаа орондо, харин тэрээниие өөһэдөө муудхана. Жэшээлхэдэ, Сэлэнгын аймисполкомой түрүүлэгшэ нүхэр Халтанов гэгшэ мал ба бусад продуктнуудые худалдан абаһанай түлөө үгтэхэ эд бараае бусад юрын хүнүүдтэ ба организацинуудта үгэхэ гэһэн захиралтануудые үгэдэг заншалтай.

Худалдаа-наймаа эрхилхэ Министерствын захиралтын үндэһөөр сентябриин 1-һээ эхилэн Яруунын, Хориин, Хэжэнгын, Бичурын, Мухаршэбэрэй, Баргажанай, Зэдын, Байкало-Кударын аймагуудта коммерческэ хилээмэнэй магазинууд нээгдэхэ байна. Тиимэһээ эдэ магазинуудай гэрнүүдые жэшээтэ һайнаар түхеэрхэ, мүн пекарьнинуудые һэльбэн заһаха ба шэнээр бариха хэрэгтэй.

Худалдаа-наймаанай эмхи зургаанууд, мүн хүдөө нютагуудай партийна, советскэ организацинууд магазинуудые болбосон шэнжэтэй болгохын түлөө, тэдэниие һайн гэр байраар, шалгагдамал кадрнуудаар хангахын түлөө эрид шууд тэмсэл ябуулха уялгатай.

БМАССР-эй худалдаа-наймаанай Министерство, Бурмонкоопсоюзай президиум болон аймагуудай худалдаанай органууд хүдөө нютагуудай худалдаа-наймаанай хүдэлмэрилэгшэдтэ бодото туһаламжа ба заабари үгэжэ байха шухала.

НҮХЭД КОЛХОЗНИГУУД, ТАРЯА ХУРЯАЛГЫЕ ЭРХИМ ҺАЙН ҮНГЭРГЭЖЭ, ГҮРЭНДЭ ТАРЯА ТУШААЛГЫЕ БОЛЗОРҺООНЬ УРИД ДҮҮРГЭХЫН ТҮЛӨӨ СОЦИАЛИСТИЧЕСКЭ МҮРЫСӨӨЕ ҮРГЭНӨӨР ДЭЛГЭРҮҮЛЭЕ!

Шэлэмэл таряа тушаана

КЯХТА. (Телефоноор абтаба). Энэ аймагай «Улаан табангуут» колхозой гүрэндэ таряа тушаалгые эхилһэн тухай манай газетэдэ толилогдоһон байна. Мүнөө Кяхтын ондоо хэдэн колхозууд шэлэмэл таряагаа шэрэн, гүрэндөө тушаажа эхилбэ.

«Пограничник» колхоз 35 центнер таряа гүрэндэ тушаагаа. Тэрэшэлэн Усть-Киранска сельсоведэй Сталинай, Кировэй, Ульяновай нэрэмжэтэ колхозууд таряа тушаалгада оробо.

Түрүүшын гектарнууд хуряагдаба

ХОРИ. (Телефоноор абтаба). Августын 12—13-һаа эхилжэ, эндэхи колхозууд Сталинска дүрбэдэхи табанжэлэй түрүүшын жэлэй ургаса хуряалгада оробо.

Үдын сомоной Сталинай нэрэмжэтэ, «Победа», «Красный партизан», «Родник» колхозуудта түрүүшын гектарнуудай тарян хуряагдаа.

Аймагай ондоо колхозууд үглөөдэрһөө хуряалгада барандаа орохонь.

Бичурын колхозууд таряа тушаалга эхилбэ

БИЧУРА. Августын 14. (Телефоноор абтаба). Эндэхи түрүү колхозууд шэнэ ургасын таряае гүрэндэ тушаахаар бэлэдхэлэй пунктнуудта шэрэжэ эхилээ.

Ара-Хэрээтын сомоной «Коминтерн» колхоз 28 центнер таряа гүрэндэ тушааһан байна. Мүн августын 13-да 20 центнер таряа ашаһан 8 улаа бэлэдхэлэй пунктда ябуулба. Гүрэндэ тушааха таряае колхозой правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Гомбоев өөрөө толгойлон үдэшэнэ.

Энэ колхозой поли дээрэ 2 комбайн хүдэлмэрилжэ байна. Комбайнаар хуряаһан таряа гүрэндэ түргэн тушаахын түлөө эндэхид али болохо хэмжээ абанад.

«Красный боевик» гэжэ колхоз 130 гектар таряа хуряагаа. Тиин, шэнэ ургасаһаа түрүүшын 12 центнер шэниисэ гүрэндэ тушааһан байна. Һаяар үшөө хэдэн центнер таряа шэрэһэн улаа ябуулхаар бэлэдхэнэ.

Тэрэшэлэн Калининай, Круминай нэрэмжэтэ, «Ким» колхозууд гүрэндэ таряа тушаажа эхилээ.

М. СЕРЕБРЕННИКОВ.

Жэлэйнгээ түсэб дүүргэбэ

Бүхэсоюзна социалистическэ мүрысөөнэй шанга эршэ доро хүдэлмэрилһэн Селендумын машинно-тракторна станциин коллектив 1946 оной тракторна хүдэлмэринүүдэй жэлэй түсэбые августын 10-да болзорһоо урид дүүргэбэ.

Энээн тухай дээрэхи МТС-эй директор нүхэр Усов, партийна организациин секретарь нүхэр Алексеев гэгшэд республикын правительстводо мэдээсэһэн байна.

М. ХОНДОРОНОВ.

МТС-эй Хүндэлэлэй Доскада бэшэгдэбэ

Ульяна Михайлова гэгшын хүтэлбэрилдэг тракторна бригада Кабанскын МТС соо дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ илажа эрхимлэбэ. Тус бригада условно трактор бүхэнөөр зөөлэн хахалалгада оруулан, 313 гектар элдүүрилжэ, тракторна хүдэлмэринүүдэй жэлэй түсэбые 145 процент дүүргэһэн байна. Гадна, тус бригада 1878 килограмм горючи арбилаа. Тиин, энэ бригада МТС-эй дэргэдэхи Хүндэлэлэй Доскада бэшэгдэһэн байха юм.

Трактористнуудай дундаһаа 6-дахи бригадын тракторист нүхэр А. Лагирев гэгшэ түрүү һуури эзэлжэ, мүн МТС-эй Хүндэлэлэй Доскада бэшэгдэһэн байна. Нүхэр Лагирев условно траксороор зөөлэн хахалалгада оруулан, 206 гектар элдүүрилхэ зуураа, 228 килограмм горючи арбилһан байха юм.

Түрүү һуури эзэлһэн бригада ба дээрэхи тракторист болбол таряа хуряалгын үедэ энэ темпээ улам шангадхаха уялга абаһан байна.

Ц. ДОНДУКОВ.

Комбайнууд поли дээрэ

ХЭЖЭНГЭ, августын 14. 10 гаран колхозууд шэнэ тарянай ургаса хуряалгада оробо. Тэрээнтэй хамта Хэжэнгын машинно-тракторна станциин комбайнууд поли дээрэ гаража, халуун хүдэлмэреэ эхилээ. Ленинэй, Кировэй, Энгельсын, Доодо-Худанай сомоной Ворошиловай нэрэмжэтэ, «Ленин зам», «Зургаанай зам» колхозуудай таряа хуряалгын эхилһэнһээ хойшо 1—1 комбайнууд хүдэлмэрилнэ.

Хуряалгада ороһон комбайнер бүхэн монсогоршье таряа гээхэгүйн хойноһоо түрүүшын үдэрһөө хойшо тэмсэнэд.

Дутуунуудаа ябуул усадхаха

Таряа хуряалгада бэлэдхэлые шалгаһан дүнгүүд дээрэһээ харахада Загастайн сомоной колхозууд хуряалгада хэрэглэгдэхэ шухала зүйлнүүдые түхеэржэ үрьдөөгүй байгаа һэн. Тиимэдэ тэдэ колхозууд дутуунуудаа дары усадхажа, поли дээрээ хүсэн түгэс бэлэдхэлтэйгээр гараха баатай болоһон байгаа.

Зүгөөр, комиссиин элирүүлһэн дутуунуудые ябуул усадхаһан баримтанууд тэдэ колхозуудаар мүнөө хүртэр үзэгдөөгүй байһаар. Молотовой нэрэмжэтэ колхоз хушалтатай ток мэтын тон шухала хэрэгсэлые бэлэдхээдүй байха юм. Мүн хуряалгын ондоошье хэрэгсэлнүүд бэлэн бэшэ.

Сталинай нэрэмжэтэ колхоз шэнэ ургаса хуряалгада баһал хангалтагүйгөөр бэлэдхэһэн байна. Хүдэлмэриин түсэбые хаһа соонь табяагүй, хушалтатай ток, машина зэмсэгүүдээ болзортонь заһабарилаагүй байха юм. Гадна, зарим жаткануудайнь тармуур ба бусад частьнууд тааруулагдан зохеогдоогүй байба. Полевой станудынь гое һайханаар шэмэглэгдээгүй ба бусад иимэрхүү дутуунууд олон.

Тэрэшэлэн дээрэ дурсагдагша колхозууд үбһэ хуряалгые тон хангалтагүйгөөр ябуулжа байна. Мүнөө хүртэр эдэ колхозууд үбһэ хуряаха түсэбөө хахадлаадүй байха юм.

Хуряалгые иимэ хангалтагүй бэлэдхэлтэйгээр угтаһан дээрэхи колхозуудай дутуунуудые ябуул усадхуулха тушаа Сэлэнгын аймагай хүтэлбэрилхы эмхи зургаанууд һаналаа табилсаха ёһотой.

П. АНГАРОВ.

Советскэ Союз дотор

Ленинградска научно-шэнжэлэлгын нейрохирургическа институдай клиническэ отделениин эрхилэгшэ медицинскэ наукын доктор Сталинска шагналай лауреат Бондарчук Антон Васильевич.

Хүдөө нютагуудай пекарнинууд

Эд хэрэглэгшэдэй кооперациин эмхинүүд болбол хилээмэ бариха пекарнинуудые һэргээн бодхоожо ба һэльбэн заһажа байна. Эзэмдэлгэдэ орожо хохидоһон районуудта ба областьнуудта энэ хүдэлмэри илангаяа эрэшэмтэйгээр ябуулагдана. Сүлөөлэгдэһэн районуудта түсэбэй ёһоор 1430 пекарня һэргээн бодхоогдохо ба шэнээр баригдаха ёһотой. Мүнөө үедэ 979 пекарня баригдажа бэлэн болоод, мүн тэрэ тухай олон пекарня баригдаад дүүрэхээ байна. Тэрээнһээ гадна, РСФСР дотор 2118 пекарня һэльбэгдэн заһагдаа.

Ленинградска, Псковско, Московско, Смоленскэ, Великолукска, Рязанска ба бусад олон областьнуудта пекарнинуудай барилга үлэмжэ амжалтатайгаар ябажа байна. Олонхи районуудта энэ хүдэлмэри болбол барилгын хэрэгсэл, транспортна багажа зэмсэг ба хүдэлмэриин хүсые үгэжэ байһан тэндэхи нютагай организацинуудай эдибхитэй туһаламжатайгаар хэгдэнэ.

№ 100 заводой инженер-конструктор Сталинска шагналай лауреат Торотько Владимир Иосифович.

Колхозуудта уранһайханай выставкэ болохонь

ХАРЬКОВ, (ТАСС). Харьковска областиин районуудта ба колхозуудта Харьковско уранзураашадай зурагуудые харуулха нүүдэл выставкэ эмхидхэгдэхэнь. Районно клубуудта болон хүдөөгэй һургуулинуудта колхознигууд болбол өөһэдынгөө талантай шадамар нэгэ нютагаархинай хүдэлмэриие хаража танилсаха болоно. Байгаалиин үзэсхэлэн һайханиие харуулһан зурагууд, графика, акварель болбол Репинэй түрэһэн нютаг болохо—Чугуевта харуулагдаад удаа тээнь Изюмскэ, Купянска, Ново-Водолажска ба бусад районуудта абаашагдаха байна. Хамта 150 зохеолнуудай дунда уранзураашa Берковичын—«Бидэнэр энээниие мартахагүйбди», профессор Прохоговой «Пионеркын портрет» уранзурааша Дайцын графигууд ба бусад зурагууд харуулагдахань.

Казахстанда авторемонтно заводууд баригдажа байна

АЛМА-АТА, (ТАСС). Казахстанда автомобильнуудые заһаха предприятинууд шэнээр баригдажа, хуушаниинь үргэдхэгдэжэ байна. Карагандинска авторемонтно заводой цехүүдэй байшангууд бэлэн болоо. Акмолинск, Павлодар болон Тарды Курганда мастерскойнууд баригдажа байна. Чимкент, Уральск болон Семипалатинскда ремонтно баазанууд үргэдхэгдэжэ ба һэльбэн заһагдажа эхилэнхэй. Жэлдээ мянган автомашиные капитальнаар һэльбэн заһажа байха завод Алма-Ата городто баригдахаар хараалагдаад байна.

Барилгын хэрэгсэлнүүдые худалдаха 100 шэнэ магазин

Центрсоюзай президиумэй заабариин ёһоор, эд хэрэглэгшэдэй коопераци болбол барилгын, һэльбэн заһабарилгын хэрэгсэлнүүд болон ажахын эд бараануудые худалдаха 100 магазинууд ба складуудые энэ квартал соо нээхэнь. Тиимэ магазинууд болбол Московско, Ленинградска, Тульска, Воронежско областьнуудта, Украинада, Белоруссида ба Союзна Республиканuудай бусад областьнуудта нээгдэхэнь.

Эдэ магазинууд сортовой ба хушалтын түмэр, хадааһа, пеэшэнэй шэрэм, түмэр хэрэгсэлнүүд, шэрэ, сонхын шэл гэхэ мэтые худалдаха болоно.

Курильска аралнууд дээрэ загаһанай предприятинууд һэргээн бодхоогдожо байна

УРДА-САХАЛИН, (ТАСС). Хойто-Курильска районд японско сэрэгэйхидэй хооһоруулан дээрэмдэһэн загаһанай предприятинууд һэргээн бодхоогдожо байна.

Нэгэ загаһанай комбинадта консерв гаргаха ба крабова заводууд түхеэрэгдээд, хүдэлжэ захалаа, баһа загаһа сэбэрлэхэ ба дабһалха цехүүд һэльбэгдэн заһагдаба. Мүн эндэ пекарня, баня, столово, парикмахерска шэнээр түхеэрэгдэбэ, кирпиисын заводой барилга эхилээ.

Нүгөөдэ загаһанай комбинадта консервын ба тукова заводууд һэргээн бодхоогдобо. Загаһа агнаха флод бүхыдөө һэльбэгдэн заһагдажа уһанда табигдаа.

Хамта дээрээ 6 загаһанай комбинат һэргээн бодхоогдонхой.

Великобританиин лейбористска партиин Гүйсэдхэхэ Комитедэй делегаци Москваһаа мордобо

Великобританиин лейбористска партиин Гүйсэдхэхэ Комитедэй Ноэль Морган Филиппс, Гарольд Дж. Ласки, Гарольд Клей ба Алис Бейкон составтай делегаци августын 11-дэ Москваһаа мордобо.

Московско Соведэй, СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министерствын ба ВЦСПС-эй түлөөлэгшэд Центральна аэродром дээрэ тэрэ делегациие мордуулба.

Барилгын хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргаха механизмууд

СССР-эй барилгын ба харгын машино-бүтээлгын Министерствын предприятинууд дээрэ барилгын материальнуудые бүтээн гаргаха механическа түхеэрэлгэнүүд бэлдэгдэжэ эхилээ.

Ижевскэ механическа завод хушалгын черепицые бэлдэхэ гар пресснүүдые бүтээн гаргадаг болоо. Тэдэниие мүн автомобильна ба тракторна моторнуудаар хүдэлгэжэ болохо юм. Гараар ажаллахадаа час соо 30 кирпиисэ хэжэ болохо байгаа һаа, моторoор хүдэлхэдөө гурба дахин түлүү олон кирпиисэ бэлдэхэ болоно. Челябинска механическа завод болбол хүнды шлакоблогуудые бүтээн гаргадаг түрүүшын автомадуудые үйлэдбэрилэн гаргаба. Тэдэ шлакоблогууд хүнгэн бэетэй аад, шииг нойтонһоо айхагүй. Тэрэниие гэр байрын барилгада хэрэглэдэг юм. Тиимэ блок бүхэн 8 кирпиисэ алмаха байна. Энэ жэлдэ 150 автомат бүтээгдэхэ түсэбтэй. Тэрэ автомат бүхэн час соо 2400 шлакоблогуудые бүтээн гаргаха шадалтай байна.

СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министерстводэ

Хара далайн хоолойнууд тушаа Монтредэ баталагдаһан конвенци тухай

Бүгэдын мэдэһээр, гурбан державануудай Берлинскэ конференци дээрэ Холбоото Штадуудай, Великобританиин ба Советскэ Союзай правительствонуудай хүтэлбэрилэгшэд болбол Хара далайн хоолойнууд тухай Монтредэ баталагдаһан конвенци мүнөө сагай условинуудта таарахагүй байһан ушарһаа, дахяад харагдажа үзэгдэхэ ёһотой гэжэ тоолоһон байгаа. Тиихэ зуураа, гурбан правительствонууд болбол удаа тээнь энэ асуудал гурбан державануудай хэн бүхэнэйнь ба турецкэ правительствын хоорондо сэхэ хэлсээ хэхэ темэ болохо гэжэ үгэеэ нэгэдэһэн байна. Энээнтэй зохилдуулан Турцида байгаа СССР-эй хэрэгүүдтэ этигэмжэтэ болбол Советскэ правительствын даалгабараар байгша оной августын 8-да турецкэ правительстводо доро дурсагдаһан нотые барюулһан байгаа:

«СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министерство болбол турецкэ правительствын анхаралда доро дурдагдаһан ушар тухай мэдүүлхэ хүбитай байна гэбэл:

1936 ондо Монтредэ баталагдаһан далайн хоолойнууд тухай конвенцеэр тогтоогдоһон Хара далайн хоолойнуудай гурим журам гэшэ Хара далайда хамаатай державануудай аюулгүйн байдалын аша туһые харюулаагүй ба эдэ хоолойнуудые Хара далайда хамаатай державануудта дайсан харша зорилгоор хэрэглэхэ ябадалые гаргангүй болюулха условинуудые хангахагүй байһыень үнгэрһэн дайнай үедэ болоһон собитинууд эли тодоор харуулба.

Энэ дайнай үедэ осиин державанууд өөһэдынгөө сэрэгэй туһалбариин ба сэрэгэй суднануудые эдэ хоолойнуудаар ябуулжа Хара далай худар оруулжа ба гаргажа байһан тухай тэрэ сагта Советскэ правительствын зүгһөө Турциин правительстводо мэдүүлһэн зохихо буруушаалганууд ба ябуулганууд (демарш) хэгдэһэн хэдэн олон ушарнуудые харуулбал хүсэд эли болохо байна.

1941 оной июлиин 1-дэ германска командованиин «Зеефальке» гэжэ немецкэ һахюулай судные Хара далайн хоолойгоор оруулжа, далайн хоолойнууд тухай конвенциие бүдүүлигээр эбдэлээд байхадань, Советскэ Союзай зүгһөө турецкэ правительстводо һануулга хэхэ ушартай болоо һэн.

1941 оной августын 9-дэ турецкэ засагаархин Хара далайн хоолойгоор ябажа орохо зүбшөөрэлые «Тавризо» гэрэг итальянска сэрэгэй туһалбариин суднода үгөөд байхадань, Советскэ правительствын зүгһөө мүн лэ һануулга хэгдэжэ, итальянска туһалбариин судныи Хара далай худар ороһон ябадал хадаа далайн хоолойнууд тухай конвенциие эбдэбэ гээшэ гэжэ турецкэ правительствын анхаралые хандуулһан байха юм.

1942 оной ноябриин 4-дэ Советскэ правительство болбол Германи хадаа 140 мянган тонно үһа түрихэ хэмжээтэй сэрэгэй туһалбариин суднуудые худалдаа-наймаанай суднонууд хэбэртэйгээр эдэ хоолойнуудаар Хара далай худар оруулха һанаатай байна гэжэ турецкэ правительствын анхаралые дахяад хандуулһан байгаа. Эдэ суднонууд осиин оронуудай сэрэгэй хүсэ бэ сэрэгэй хэрэгсэлнүүдые Хара далайда шэрэжэ асарха зорилготой байһан юм. Өөрынгөө һануулга соо Советскэ правительство болбол «эдэ суднонууд германска правительствын мэдэлдэ үгтэһэн ба үнэндөө сэрэгэй туһалбариин корабльнууд байһан хадань, дурсагдаһан суднонуудые эдэ хоолойнуудаар хүндэлэн ябуулжа, Хара далай худар оруулха гээшэ Монтредэ баталагдаһан далайн хоолойнуудай гурим журам тухай конвенциие элитэ эбдэһэн ябадал болоно» гэжэ тэмдэглэһэн байна.

1944 оной июньдэ Советскэ правительство болбол Хара далайда болоһон далайн сэрэгэй операцинуудта хабаадалсаһан «ЭМС» (найман судно), «Крикртранспорт» (табан судно) түхэлэй элдэбын тоннажын немецкэ сэрэгэй ба сэрэгэй туһалбариин суднонууд Хара далайн хоолойнуудаар ябажа гараад, Эгейскэ далай худар ороһон хэдэн хэдэн ушарнуудай 1944 оной май һарын эсэстэ ба июниин эхин багта болоһон тухай буруушаалгые мэдүүлһэн байна юм.

Дээрэ дурсагдаһан ушар баримтануудые хараад үзэхэдэ, Германида болон тэрэнэй союзнигуудта эсэргүү үнгэрһэн дайнай болохо үедэ Советскэ Союзай болон бусад союзна гүрэнүүдтэ эсэргүүсэжэ далайн хоолойнуудые сэрэгэй зорилгоор хэрэглэхэ ябадалда дайсан державануудта далайн хоолойнууд тухай конвенци болбол һаад хээгүй байһаниинь элеэр харагдана, тиихэ зуураа турецкэ правительство тиимэ байдал болоһоной түлөө харюусангүй байжа шадахагүй.

Ушар иимэһээ, Советскэ правительство болбол 1945 оной июль-август һарануудта болоһон Великобритани, Америкын Холбоото Штадууд болон Советскэ Союз—гурбан державануудай Берлинскэ конференци дээрэ Монтредэ баталагдаһан конвенцеэр тогтоогдоһон далайн хоолойнуудай гурим журам гээшэ мүнөө сагай условинуудта таарахагүй байһан тухай ба далайн хоолойнууд тушаа шэнэ гурим журам тогтоохо шухала болоод байһан тухай асуудалые зүбшэн хэлсэхээр дурадхаһан байгаа. Бүгэдын мэдэһээр, гурбан державануудай Берлинскэ конференци тэрээн тушаа иимэ шиидхэбэри гаргаһан байна гэбэл:

а) Монтредэ баталагдаһан далайн хоолойнууд тухай конвенци мүнөө сагай условинуудта таарахагүй байһан ушарһаа, дахяад харагдажа үзэгдэхэ ёһотой гэжэ гурбан правительствонууд тоолобо;

б) удаа тээнь энэ асуудал гурбан державануудай хэн бүхэнэйнь ба турецкэ правительствын хоорондо сэхэ хэлсээ хэхэ темэ болохо байна гэжэ гурбан правительствонууд үгэеэ нэгэдэбэ.

Энэ асуудал тушаа Турциин правительствын нэрэ дээрэ США-гэй правительствын 1945 оной ноябриин 2-то эльгээһэн нотын удхатай ба 1945 оной ноябриин 2-то британска правительствын барюулһан нототой Советскэ правительство мүн лэ танилсанхай байна гээшэ.

Тиин, доро дурсагдаһан заршамууд дээрэһээ үндэһэлжэ, далайн хоолойнууд тушаа шэнэ гурим журамые тогтоохо гэжэ Советскэ правительство өөрынгөө зүгһөө дурадхана гэбэл:

1. Эдэ хоолойнууд бүхы оронуудай худалдаа-наймаанай суднонуудай ябахын тулада хододоо нээлтэтэй байха ёһотой.

2. Эдэ хоолойнуд хадаа Хара далайда хамаатай державануудай сэрэгэй суднонуудай ябажа байхын тулада хододоо нээлтэтэй байха ёһотой.

3. Хара далайда хамаагүй державануудай сэрэгэй суднонуудай эдэ хоолойнуудаар ябалга хадаа тусгаар хараалагдаһан ушарнуудһаа бэшэтээ хорюултай байха.

4. Хара далайһаа гаража ошохо ба Хара далай худар орохо гансахан далайн зам болохо—эдэ хоолойнууд тухай гуримые тогтоохо гээшэ Турциин болон Хара далайда хамаатай бусад державануудай өөһэдынь бүрин эрхэтэ хэрэг болохо байна.

5. Худалдаа-наймаанай суднонуудай далайгаар ябахыень ба эдэ хоолойнуудта аюулгүй байхыень үлэмжэ ехээр хүсэһэн ба тэдэниие хангажа шадаха державанууд болохо—Турци ба Советскэ Союз болбол Хара далайда хамаатай державануудта дайсан харша зорилгоор эдэ хоолойнуудые бусад гүрэнүүдэй хэрэглэхэ ябадалые гаргахагүйн тулада Хара далайн хоолойнуудай обороные хамтынгаа хүсөөр эмхидхэхэ болоно.

Советскэ правительство болбол энэ мэдүүлгэ тухай Америкын Холбоото Штадуудай ба Великобританиин правительствонуудта мэдээсэнэ».

Тиихэтэй хамта, Советскэ правительство болбол Лондон ба Вашингтондо байгаа СССР-эй посольствонуудаар дамжуулан, дээрэ хэлэгдэһэн ушар тухай Великобританиин болон Америкын Холбоото Штадуудай анхаралда хүргэһэн байна.

Дээрэ дурсагдаһан нотодо турецкэ правительствын харюу советскэ правительстваар үшөө абтаадүй.

ҮБҺЭ ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭЛЭЙ ЯБАСЫЕ ҮДЭР БҮРИ ШАНГАДХАЯ!

Республикын колхозуудаар үбһэ хуряалга ба силос даралгын ябаса тухай

ЕМАССР-эй Газартаряалангай Министерствын мэдээн

1946 оной августын 10.

Аймагууд	Үбһэ сабшалга (процентээр)	Силос даралга (процентээр)
Тарбагатайн	64,6	30,9
Бичурын	64,3	15,9
Кяхтын	61,0	60,1
Б. Кударын	60,1	21,3
Зэдын	59,8	28,5
Иволгын	59,0	44,7
Кабанскын	56,1	43,5
Ториин	55,9	55,6
Закаменай	55,0	37,4
Түнхэнэй	54,7	68,2
Мухаршэбэрэй	53,5	31,8
Сэлэнгын	53,4	44,8
Баргажанай	49,5	41,5
Кударын	48,9	18,4
Прибайкальска	46,8	20,1
Заиграйн	43,3	27,2
Курумканай	39,9	12,0
Хэжэнгын	32,6	12,7
Хориин	28,8	11,8
Яруунын	22,7	13,5
Хамта:	46,3	38,1

Энэ жэлэй үбһэ хуряалга ба силос даралгын ябасые 1945 оной эды хирэтэй сасуулхада, хэдэ-хэдэн процентээр гээгдэжэ ябана. Хэрбээ 1945 оной августын 10-да республика дотор үбһэ сабшаха түсэб 52,4 процент дүүргэгдэһэн байгаа һаа, мүнөө миил 46,3 процент болоһон байна. Мүн силос даралгын түсэбэй дүүргэлтэ недондоной эды хирэһээ 2 процент гээгдэжэ ябана.

Үбһэ хуряалгын эхилһээр үнихэн болоһон байбашье, оройдоо 12 колхоз сабшалгын түсэбые хахадлаһан, мүн дээшэнь гаргаһан байха юм. Бэшэ аймагууд мүнөө хүртэр хахадлаашьедүй байһаар.

Яруунын, Хориин, Хэжэнгын, Курумканай, Заиграйн, Прибайкальска ба бусад аймагууд үбһэ тэжээл бэлэдхэлые илангаяа унжагайруулан, хамагай хойно шэрэгдэжэ ябана.

Үбһэ хуряалгые шиидхэхээр соносхогдоһон ударна неделиин соносхогдоһоншье һаа, олонхи аймагууд өөдтэй урагшаа ябаагүй байха юм. Зарим аймагуудай партийна, советскэ органууд ба малажалай таһагууд болбол энэ недельнигые үнэхөөрөө ударнаар үнгэргэхын түлөө колхознигуудай бүхы хүсые элсүүлжэ шадаагүй байба.

Энээн дээрэһээ һүүлэй табан хоног соо аймагууд тон бага ургалта үгөө. Мүнөө таряа хуряалга, гүрэндэ тушаалгын ябасатай хамта, үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэриие эрид шангаар ябуулха хэрэгтэй. Тэрэгүйһаа, ургаса ногооe хагдаруулжа, эгээл һайн шэмыень алдаха байнабди.

Нютагуудтахи партийна, советскэ органууд ба малажалай таһагуудай эгээл шухала зорилго хадаа үбһэ тэжээл бэлэдхэлэй дутуунуудые дары усадхуулан, байгуулагдаһан түсэбые колхоз бүхэнөөр дүүргүүлхэ ябадал болоно.

Залуушуулай үүсхэлые үргэнөөр дэмжэхэ

Республикын түрүү залуушуул социалистическэ малажалые хүгжүүлхэ табанжэлэй түсэбые дүүргэхэ замда эршэмтэйгээр оролсобо. Тэдэнэр болбол адуу малай тоо толгойе олошоруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ ябадал имагтал үбһэ тэжээл элбэгээр бэлэдхэһэнһээ болоно гэжэ һайса ойлгонхой.

Үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ хэрэгтэ түрүү зэргын комсомолецууд ба залуушуул үнэтэ үүсхэл гарган эршэмтэйгээр хабаадалсажа байна. Сэлэнгын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ, «Социализм», Кяхтын аймагай «Улаан табангуут», Зэдын аймагай «Социализм» колхозуудай комсомольско-залуушуулай звенонууд тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэридэ һаадгүйгөөр ябажа байха юм.

Комсомольско түрүү организацинуудай үүсхэлээр байгша оной августын 18-ай үдэр комсомольско-залуушуулай республиканска воскресник үнгэргэгдэхэнь. Энээндэ хабаадагшад үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ хэрэгтэнь колхозуудта ехэхэн туһа хүргэхэ байһаниинь һэжэггүй. Нютагуудтахи комсомольско организацинууд болон аймагай газарай таһагууд, мүн колхозууд залуушуулай энэ үүсхэлые дэмжэлсэн воскреснигые эмхитэйгээр үнгэргэхын бэлэдхэлэй хүдэлмэри һайнаар ябуулха уялгатай.

Республика дотор үбһэ хуряалга хангалтагүйгөөр ябуулагдажа байна. Тиимэ болохолоор залуушуулай энэ үүсхэл тэжээл бэлэдхэхэ түсэбые дүүргэхэ ябадалда тон ехэ удхашанартай гээшэ. Августын 18-ай үнгэргэгдэхээ байгаа комсомольско-залуушуулай республиканска воскреснигтэ бүхы залуушуул хабаадалсажа, үбһэ сабшалга, силос даралга, набшаһата тэжээл бэлэдхэлгэ мэтын хуряалгын бусад хүдэлмэринүүдтэ нилээдгүй ехэ нэмэри оруулхэ үргэтэй.

Залуушуулай энэ үнэтэ үүсхэл хотодоо город, аймагай центр ба хүдөөгэй эмхи зургаануудай коллективүүдэй халуунаар дэмжэгдэхэ байһаниинь дамжалабтай. Хэдэн олон хүдэлмэришэд ба албахаагшад комсомольско-залуушуулай воскреснигтэ ниитээрээ хабаадалсаха ёһотой.

Адуу малда тэжээлэй бата бэхи база байгуулха шухала зорилго табиһан залуушуулай үүсхэлые үргэнөөр дэмжэе.

Н. МУНКОЕВ, ВКП(б)-гэй Обкомой малажалай таһагые даагшын орлогшо.

Залуушуул түрүү зэргэдэ

Молотовой нэрэмжэтэ колхозой космомолецууд үбһэ хуряалга дээрэ залуушуулай звенонуудые эмхидхэхые уряалан бүхы колхозуудай комсомолецууд ба залуушуулда хандалга гарҕаһан байгаа. Мүнөө энэ хандалгые Мухаршэбэрэй аймагай түрүү комсомолецууд ба залуушуул халуунаар дэмжэжэ байха юм.

Октябриин сомоной «Шэнэ байдал» колхоздо 15 хүнһөө бүридэһэн комсомольско-залуушуулай звено эмхидхэгдээ. Тиин, звеногой залуушуул Б. Хандажапова, Б. Базарова, Д. Иванова гэгшэд гар хажууршад үдэрэйнгөө нормонуудые үргэлжэ үлүүлэн дүүргэжэ ябанад.

(Манай инф.)

Гүнзэгы таһалдалтай колхоз

СОСНОВО-ОЗЕРСК. (**Манай информаторһаа**). Эгэтын сомоной Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз үбһэ хуряалгаар Яруунын аймаг соо эгээл ехээр гээгдэжэ ябана. Энэ колхоз үбһэ сабшажа эхилһээр үнихэн болоһон байбашье, урагшаа ябажа, өөдтэй юумэ бүтээнэгүй. Үбһэ хуряалгада ороһонһоо хойшо тус колхоз сабшаха түсэбөө миил 5 процент дүүргэһэн байна. Тиихэдэ валова суглуулгань 2,3 процент болоһон байха юм.

Тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэриин таһалдаха аюулда хүргэгдэжэ байһан энэ баримта юун дээрэһээб гэхэдэ, тус колхозой хүтэлбэрилэгшэдэй, тусхайлбал правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Гомбоев, партийна эхин организациин секретарь нүхэр Цыбиков гэгшэд үбһэ хуряалгада эзэн бусаар хандаһанһаа болоно. Ушарынь, аяар августын 10 хүртэр энэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд үбһэ хуряалгада сенокосилкануудаашье гаргангүй, һанаа амарханаар һуужа байба. Мүн гар хажууршад ба үбһэндэ ябаха бусад колхознигуудаа баранииень гаргаагүй байгаа. Үбһэ хуряалгада ябажа байһан колхознигуудай жаяг заршамые шангадхан, хүн бүхэндэ үйлэдбэриин үндэр бүтээсэ түйлүүлхын түлөө колхозой хүтэлбэрилэгшэд тэмсэдэггүй заншалтай. Тиихэлээр бригада, звено бүхэн байгуулагдаһан даалгабаринуудаа дүүргэдэггүй байха юм.

Гүнзэгы таһалдалда орожо гээгдэхын ехээр гээгдэжэ байһан тус колхозые иимэ байдалһаа хахасуулха тушаа аймагай хүтэлбэрилхы эмхи зургаанууд бодото туһаламжа хүргэдэггүй, үбһэ хуряалгые шамдуулха талаар эрид хэмжээ абадаггүй байна.

Д. ЦЫДЕНОВ.

Таряа хуряалгын үедэ аймагай газетэнүүдэй зорилгонууд

Сталинска шэнэ табанжэлэй түсэб соо таряалангай ургасые ба малажалай ашаг шэмые дээшэлүүлхэ талаар тон ехэ хэмжээ-ябуулганууд хараалагдана. 1950 ондо дунда зэргээр, гектарһаа 12 центнер ургаса хуряажа, орон соогоо 127 миллион тонно талха таряа абаха ёһотойбди. Гадна, адуу малай тоо толгой ехээр олошоруулха тон шухала болоно.

Эдэ бүхы зорилгонуудые бэелүүлхэ зуураа ажалшан арадые бүхы хэрэгсэлнүүдээрэнь хангажа, тэдэниие баян ба культурно болгохо ябадал бэелүүлэгдэхэ байна гээшэ. Манай советскэ арад зон шэнэ табан жэлэй түсэб тухай Хуулиие хизааргүй баяртайгаар хүлеэн угтаһан байна. СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ энэ ехэ түсэбые саг болзорһоонь уридшалан дүүргэхын түлөө хаа-хаанагүй социалистическэ мүрысөөн дэлгэрэнхэй. Манай Бурят-Монголой республикын ажаүйлэдбэриин ба хүдөө ажалай бүхы һалбаринуудаар социалистическэ мүрысөөн үргэн далайсатайгаар дэлгэржэ байна. Энэ мүрысөөндэ хабаадаагүй хүн юрэ байха ёһогүй.

Иимэһээ, социалистическэ газартаряаланда хүдэлмэрилжэ байһан хүнүүдэй үмэнэ хүндэтэй ба харюусалгатай зорилгонууд табигданхай байнабшуу. Мүнөө үедэ аймагуудай газетэнүүдэй эмхидхэхы үүргэнь хэзээ-хэзээнэйхиһээ ехэ болоо. Аймагай газетэнүүд хадаа олониитые эмхидхэгшэ ба шэнэ юумэ үүсхэгшэ байха ёһотой.

Үбһэ хуряалгын кампаниин ябуулагдажа байһан үедэ олонхи аймагай газетэнүүд мууса хүдэлмэрилһэн байна. Зарим аймагуудай газетэнүүд үбһэ хуряалгые гүнзэгыгөөр ба эли тодоор харуулхын орондо бага сага, нэгэ хэдэн үгөөр бэшээд дүүргэдэг байна. Гээгдэл ба дутуу дундануудые шүүмжэлэн гаргадаггүй ба түрүү хүнүүдэй эрхим дүй дүршэлые олониитын шадабари болгохын түлөө оролдодоггүй байха юм. Шухала политическэ ба ажалай элдэб хэмжээ-ябуулганууд саг дары толилогдодоггүй, харин хододоо оройтожо гарадаг гү, али бүришье гаргагдадаггүй байдаг. Хэдэн баримтануудые хэлэхэ ушартай болоно.

Августын 5-ай мэдээгээр Яруунын аймаг үбһэ сабшалгын түсэб арайхан 15,9 процент, силос даралгые 5,3 процент дүүргэһэн байна. Аймагайнь «Сталинец» газетэ энэ ушар тушаа тревого хэхэ ба үбһэ хуряалгын темпые эрид хурдадхахын тухай бүхы колхознигуудай хүсые эмхидхэхэ ёһотой байгаа. Гэбэшье, энэ үүргэеэ дүүргэжэ шадаагүй. Үбһэ хуряалгын эхилһэнэй тухай Яруунын газетэ июлиин 13-ай номерто хэдэн үгэһөө бүридэһэн алдуутай ба тон бишиихан информаци үгэһэн байна. Энээнһээ хойшо аймагай колхозудаар үбһэ хуряалгын ябаса тухай, түрүү звенонууд ба бригадануудай жэшээтэ ажал болон зарим колхозуудта бии байһан дутуу дундануудые элирүүлэн харуулха ябадал эмхидхээгүй байшоо. Июлиин 18-ай номерто «Үбһэ хуряалгые дээдэ хэмжээдэ ба эмхитэйгээр үнгэргэеэ» гэһэн түрүү бэшэг толилоһон байна. Теэд, энэ түрүү бэшэг соогоо аймагай колхозуудай байдалһаа нэгэшье баримта ба жэшээ харуулаагүй байһаниинь тон гайхалтай. Силос даралга тухай гансаханшье номерто юрэ хэлэгдэнэгүй. Эдэ бүхы болбол Яруунын «Сталинец» газетын хүдэлмэришэдэй (редакторынь нүхэр Цыденов) уһал назагай хүдэлмэриень элеэр харуулна.

Августын 5-ай мэдээгээр Хориин аймаг үбһэ сабшалгые—19,2 процент ба силос даралгые арайхан гэжэ 6,0 процент дүүргэһэн байна. Теэд, аймаг соо үбһэ хуряалгын иимэ гээгдэнги, унжагайржа ябахада, аймагай «Красная заря» газетэ бодото тобшолол хээгүй, харин ганса-нэгэн амжалтануудаар омогорхоһоор сагые бараһан байна.

Олонхи аймагуудай газетэнүүд үбһэ хуряалгые эли тодо ба гүнзэгыгөөр харуулха ябадалые хангана-гүй, харин тэрэнэй орондо гансахан лэ эндэ тэндэ болоһон ушарые тэмдэглэн колхознигуудай үдэрэйнгөө нормые дүүргээ ба дүүргээгүйе харуулхые оролдодог байна. Жэшээлхэдэ, августын нэгэндэ Тарбагатайн аймагта байгаа 116 сенокосилкануудһаа, оройдоо 23-иинь хүдэлмэрилһэн байха юм. Гэбэшье, аймагай газетэ энэ ушар тухай юушье хэлээгүй үнгэрөө. Закаменай аймагта үбһэ сабшалга ба һүрилэлгэ хоерой хоорондо тон ехэ забһар тохеолдоһон байха юм. Августын 1-дэ сабшагдаад байһан 11.155 тонно үбһэнһөө арайхан гэжэ 473 тонно һүрилэгдөөд байгаа. Теэд «Закаменская Правда» газетэ энэ ушар тухай бэшэхэгүйһөө байтагай, харин энээн тушаа юушье мэдэхэгүй байба. «Закаменская Правда» газетэ июлиин 20-ой номерто иигэжэ бэшэһэн байна: «...бүхы бригаданууд ба звенонууд участогуудта гараа... колхозой ударидахы коллектив(!) хүдэлмэриин түсэб бэлэдхээ... хүдөө ажалай машинанууд ба бэшэ инвентарнууд хүдэлмэридөө шууд ороо... колхознигууд өөһэдтөө уялгануудые абаа..» Энэ заметкань «Үбһэ хуряалга эхилээ» гэһэн нэрэтэй байбашье, үбһэ хуряалга тушаа юушье харуулагдаагүй байха юм. Иимэ хооһон, хуурай үгэнүүдээр холо ябахагүйбди.

Аймагуудаар силос даралга тон һулаар ябажа байна. Зарим аймагуудта үнгэрхэдөө «силос дараһанай хэрэггүй» гэһэн һанал бодолнууд дайралдадаг байха юм. Иимэ үзэлнүүдтэй аймагай газетэнүүд эрид тэмсэхэ ёһотой байгаа. Теэд зарим газетэнүүд тэдэнтэй эрид тэмсэхын орондо, харин абяагүйхэнээр хажуугаарынь үнгэрнэд.

Хэрбээ, мүнөө үедэ аймагай газетэнүүд үбһэ хуряалга тухай бага зэргэ бэшэдэг байгаашье һаа, таряа хуряалгын тухай бүри юушье бэшэнэгүй. Июлиин хоердохи хахадһаа эхилжэ таряа хуряалгын бэлэдхэл тухай эндэ тэндэхэнэ түрүү бэшэгүүд гарадаг болоо. Энэ хадаа аймагай газетэнүүдэй һанаа амараар, яаралгүй хүдэлмэрилдэгые, тэдэнэй аймагай бодото байдалһаа гээгдэжэ, һүүлдэнь шэрэгдэжэ ябаһые ба шухала шухала асуудалнуудые саг соонь толилжо шададаггүй байһыень гэршэлнэ. Үбһэ хуряалгын дүүрээгүйдэ таряа хуряалга тухай абяа гаража болохогүй гэһэн һаналнууд зарим газетэнүүдтэ байдаг байна. Аймагуудай газетэнүүдые хараад байхада иимэ дүн хэлтэй болохо юм. Мүнөө үедэ үхэр малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэхэ тухай нэгэшье үгэ бэшэдэггүйень бэшэ юугээр тайлбарилха бэ? Харин «бэшэхэ сагай» гү, али очередой ерэхые хүлеэжэ һуугаа бэзэ гэхээр болоно.

Дутуу дундануудые дары сагаа усадхажа, аймагай партийна организацида, тэрэнэй үбһ эба таряа хуряалгын хүдэлмэринүүдые эршэмтэйгээр дүүргэхэ ябадалдань бодото туһаламжа үзүүлхын түлөө аймагуудай газетэнүүд ямар хэмжээнүүдые абаха ёһотойб?

Нэгэдэхеэр, олониитэ колхознигуудтай ба хүдөөгэй интеллигенцитэй өөрынгөө барисаае үргэдхэхэ ба шангадхаха. Тиин тэдэнэй эдиб хитэй хабаадалсалгатайгаар газетынгаа «номер бүхэниие эли тодо, олониитын ба партийна хурса хэлэтэй болгожо, газетэеэ хүн бүхэндэ тон һонирхолтой болгохо» байна («Культура и жизнь» газетэ, № 2).

Хоердохеор газетэнүүд хадаа үбһэ ба таряа хуряалгые үндэр дээдэ хэмжээдэ үнгэргэхэ, талха таряа ба бэшэ хүдөө ажахын продуктнуудые гүрэндэ тушааха болон даалгабарита нормоео хододоо дүүргэхэ ябадалда колхознигуудые эмхидхэхэ ба тэдэнэй бүхы хүсэ шадалые энэ хэрэгтэ элсүүлхэ ёһотой. Тиигэхэ зуураа, эрхим хүнүүдэй ба түрүү колхозуудай жэшээтэ хүдэлмэриин һайн дүй дүршэлые ба аргануудые олониитэдэ тунхаглан, бүхы колхознигуудай эдибхи хүдэлөөнүүдые үргэхэ хэрэгтэй. Мүн колхозуудтахи дутуу дундануудыень элирүүлэн гаргажа, яажа түргэнөөр заһаха харгыень заажа үгэхэ шухала. Манай партиин Центральна Комитет аяар 1924 оной декабрь соо «Ханын газетэнүүд тухай» гэһэн тогтоол соогоо: «Дутуу дундануудые элирүүлхэтээ хамта, тэдэ дутагдалнуудые бии болгодог шалтагаануудые, мүн тэдэниие яажа усадхаха арга-боломжонуудые бэдэрхэ хэрэгтэй» гэжэ зааһан юм.

Гурбадахяар, ябуулагдажа гү, али ябуулагдахаяа байһан зүйлнүүдые саг соонь толилон харуулха ябадал газетэнүүдһээ эригдэнэ. Аймагайнгаа байдалһаа гээгдэхэгүй, харин событинуудһаа уридшалха, олониитын хүсые хаһа саг соонь уряалан шангадхаха ба үргэн ниитэ колхознигуудта ойрын үедэ болохоео байһан шухала хэмжээ ябуулганууды дары ойлгуулан хэлэхэ ябадал тон шухала гээшэ. «Газетэ болбол юумэ бүхэнэй урид ябаха ёһотой...» гэжэ Владимир Ильич зааһан байна. Илангаяа «Зохистой сагай» гэхэ гү, али очередой ерэхые хүлеэлгэ бүришье тэсэшэгүй.

ВКП(б)-гэй аймагай комитедүүд өөһэдынгөө газетэнүүдтэ тодо һонор заабари ба туһаламжа хододоо үзүүлжэ байха ушартай. Хэблэл болбол арад ниитые хүмүүжүүлхэ эгээл хүсэтэй зэбсэг мүн. Газетэнүүдые политическэ хүдэлмэринүүдэй бодото центр болгохо гээшые мартажа ябашье болохогүй.

Ц. ЦИБУДЕЕВ.

...КЕРЬЯ ШУРЫГИНАГАЙ СОЛОТО ЗВЕНО

...бхын үндэр ургаса хуряа-...блика дотор суурхаhан ...Прохоровна Шурыгинагай ...лэй жэлнүүдтэ бүри алдар-...ное хүтэлбэрилэгшэ Луке-...хоровнагай СССР-эй Вер-...веедэй депутадта hунгагда-... хойшо Заиграйн аймагай ...тсъездын нэрэмжэтэ колхо-...үүд, илангаяа хартаабха ...хүдэлмэридэ хабаадагшад ...калтануудые туйлаха шуха-...но табяад, тэрэнэй бодотоор ...э байха юм.

...веногойхид 1946 ондо ре-...участогhаа гектар бүриин ...тнер; ондоо талмайhаа дун-...эр га бүриин 120 центнер ...а хуряаха уялга абаа hэн. ...байхадаа Лукерья Прохо-...Шурыгинагай хүтэлбэрилдэг ...член бүхэн үндэр ургаса ... түлөө агротехническэ бүхы ...ябуулгануудые бэелүүлжэ ...1945 оной ургаса хуряалгые ...н дары дээрэхи звеногой-...шэбхэ шэрэжэ эхилээ hэн. ...рга наг шэбхэ, 16 центнер ...й аргал мэтын нютагай ...гэ бэлэдхэгдэhэн байгаа. ...а тариха бүхы талмай дээ-... тогтоогдоо hэн.

...жэлдэ энэ звеногой чле-...нар амяраа хүдэлмэрилхэ ...үргэнөөр дэлгэрүүлhэн байха ...ногой член бүхэндэ тусхай ...таhалгадаhан байна. Энэ ...ые даажа абаhан хүн бүхэн ...никын заабарие бэелүүлхэ ...абиhан байгаа. Энэ хадаа га-...урьhые үтэгжүүлхэ, мүн эл-...э ябадалда эзэн еhоор хан-...үйлэдбэриин үндэр бүтээсэ ...дүүрэн арга олгобо.

...ай хүрьhые трактораар 25 ...етр хүртэр гүнзэгыгөөр хахал-...ер дахин борнойлhон бай-... Хахалхын урда тээ нэгэ гек-...200-haa 500 тэрэ хүртэр хэм-...наг шэбхэ тараагдааhан, га ...1,5-haa 6 центнер хүртэр хэм-...гнэhэн борнойлогдожо хэг-...байгаа.

...р угаагдаhан үрhөөр тарилга ... байха юм. Гектарта 22,9 ..., рекордно участогта 27 ...үрhөөр тарилга хэhэн байна. ...вадратна метр газарта дүр-...э hуулгагдаhан байгаа. Хар-...hуулгаха хүдэлмэрие бого-...болзор соо саг соонь дүүргээ ...арилга хэжэ байха үедөө зве-ногой членүүд үдэр соо турбан нормо хүртэр дүүргэдэг байгаа.

Майн hүүлээр ба июниин эхеэр хартаабхын эшэнүүд бултайжа захалаа hэн. Хартаабхын ургажа байха үедэнь борнойлдог байгаа. Эшэнь үсөөн хоног соо 15—17 сантиметр хүртэр ургаhан байна. Тиихэтэй хамта шубуунай аргал ба хониной наг шэбхээр нэмэлтэ тэжээл үгэлсэн газарыень бамбайлгаhан байха юм. Энээнэй hүүлээр уhалhан байгаа. Уhалhанай удаа хартаабхын эшэ тойруулан шорой обоолhон байха юм. Эдэ бүхы хүдэлмэринүүдые дүүргэжэ байха үедэнь звеногой членүүд даалгабаринуудаа 250 процент хүртэр дүүргэдэг байгаа.

Ган гасуур жэл болоhон хадань тус звеногойхид хартаабхын ургажа байха үедэнь уhалха ба нэмэлтэ тэжээл үгэхэ мэтын шухала хүдэлмэридэ тусгаар оролдолго гарагаhан байха юм.

Июлиин эхеэр хартаабхань сэсэглэжэ захалба. Тэрээнтэй хамта звеногой членүүд саашанхи хэмжээ-ябуулгануудые заабариин еhоор үнгэргэhэн байна. Энэ үедэ шубуунай аргал ба хониной наг шэбхые шэнгэрүүлээд нэмэлтэ тэжээл үгэhэн байха юм.

Агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудые зүбөөр бэелүүлhэнэй ашаар, Лукерья Прохоровна Шурыгинагай звено мүнөө жэлдэ урдынхи шэнги hайн ургаса хуряажа абахань мэдээжэ.

Тэрэшэлэн манай аймагай шурыгинска түрүү звенонууд 1946 ондо хартаабхын үндэр ургаса хуряахын түлөө Лукерья Прохоровнагай дүршэлые халан абаhан байна. «III Интернационал» колхоздо Саду Амарханов гэгшын хүтэлбэрилдэг шурыгинска звено бии юм. Тус звено агротехникын заабарие зүбөөр бэелүүлжэ шадаhанай ашаар, энэ жэлдэ баhал үндэр ургаса хуряаха байна.

Шурыгинска звенонуудые колхоз бүхэндэ эмхидхэжэ, хартаабхын үндэр ургса хуряан, гүрэндэ элбэгээр тушааха ябадал хамагай шухала зорилго болоно. Тиимэдэ иимэ звенонуудые олошоруулхын түлөө газартаряалангай органууд ба агрономууд, мүн колхозой хүтэлбэрилэгшэд гол анхаралаа табиха еhотой.

П. МЕТЛЯЕВ, Заиграйн АЗО-гэй главна агроном.

ЭРХИМҮҮДЭЙ ЖЭШЭЭ

...овоз-бүтээлгын заводай кол-...эй дунда шэнэ Сталинска та-...эй түрүүшүүлэй тоо үдэрhөө ...олошоржо байна.

...анай мастер нүхэр Соснов-...хүтэлбэри доро эрхим стаха-...уд И. С. Ерышев, Н-скэ час-...боец И. В. Палкин гэгшэд хү-...иин үдэрэй турша соо 10 хү-...орондо хүдэлмэрилhэн байха ...дэ нүхэд хадаа шэнэ котел ...рго дээрэ ажалай шэнэ метод ...ка, энээнэй урда тээ хүдэлмэ-... табан үдэр соо бүтээгдэдэг ...ые нэгэ үдэр соо дүүргэhэн.

... котельнэ цехын нүхэр С. С. ...вой хүтэлбэрилдэг бригада ...й үдэрнүүдтэ ажалай даалга-... хододоо 400 процент хүртэр ...гэнэ.

...ровозо-колесно цехын түрүү-... 1946 оной түрүүшын хахад жэлэй турша соо жэлэйнгээ даалгабаринуудые дүүргэhэн байна. Эрхим стахановецууд С. Чайнский, Н. Черных, С. Серебренников, И. Новогшонов ба бусад шэнэ методээр хүдэлмэрилдэг болoжо, ажалай бүтээсые 300 процент хүртэр дээшэлүүлээ.

Паровоз-бүтээлгын заводой бүхы цехүүдтэ ажалай бүтээсые гайхалтайгаар дээшэлүүлжэ байhан стахановецуудай тоо үдэрhөө үдэртэ ургажа байна.

Эрхим стахановецууд Т. Симонова, В. Константинов, В. Шаров, П. Перевозников гэгшэд hаяхан юрын хүдэлмэришэд ударнигууд байhан аад, мүнөө өөhэдынгөө ажалай дүршэлые дээшэлүүлжэ, үдэр бүриингөө даалгабарие 1000 процент хүртэр дүүргэдэг түрүү стахановецууд болоо.

Л. СОКОЛОВСКИЙ.

Загаhашад шагнагдаба

...союзна социалистическэ ...сөөнэй дүнгэй ёhоор 1946 ... хоёрдохи квартал соо Байкал ...рест хоёрдохи шан—100 мян-... түхэригтэ хүртэбэ.

...естдэ хабаатай Баргажанай ...агай Ворошиловай нэрэмжэтэ ...оз гурбадахи шан—14700 түхэриг, Усть-Баргажанай загаhа-...заводой нүхэр Цивилевэй бри-...-гурбадахи шан 9200 түхэ..., Байкало-Кударын аймагай ...рвое Мая" колхозой нүхэр Му-...евой бригада 4100 түхэригэй ...а хүртэhэн байна.

...итадаа дүрбэн шатын шан 128 мянган түхэриг загаhашадта үгтэбэ.

* * *

Галуута-нуурай загаhанай заводой нүхэр Санжиевай бригада 1946 оной загаhа барилгын жэлэй түсэбые гүйсэдхэбэ гэжэ манай корреспондент мэдээсэнэ.

Мүн Тамчын сомоной Молотовой нэрэмжэтэ колхозой, загаhа барилгын бригада жэлэй түсэб дүүргээ. Тус колхозой загаhашадай бригадые арба гаран жэлэй туршада нүхэр Тыкшеев гэгшэ хүтэлбэрилнэ.

Жэлэй түсэб дүүргэбэ

...осольско сомоной „Байкал" ...хозой загаhашад социалисти-...кэ мүрысөөндэ оролсоходоо ...линска Конституциин hайндэр ...декабриин 5 хүртэр шэнэ ...линска табанжэлэй түрүүшын ...эй загаhа барилгын түсэб ...ргэхэбди гэhэн уялга абаhан ...ха юм.

...эрэ артель энэ жэл соо 1100 центнер загаhа бариха түсэбтэй байгаа. Теэд тэрээнээ холо уридшалан бэелүүлжэ шадаа. Июлиин 25-ай мэдээгээр тэдэнэр жэлэй загаhа барилгын түсэб 104 процент гүйсэдхэhэн ба мүнөө түсэбэйнгөө дээдэ тээ 400 пүүд загаhа гүрэндөө тушаахабди гэhэн уялга дахин абаад, эршэмтэйгээр ба эмхитэйгээр ажаллажа байнад.

Парижска амгалан тайбанай конференци дээрэ

Августын 10-ай үглөөнэй пленарна заседани

ПАРИЖ, августын 10. (ТАСС-эй тусхай корр). Конференциин мүнөөдэрэй үглөөнэй пленарна заседани дээрэ Албание зүбшөөхэ эрхэтэйгээр урижа ерүүлхэ тухай югославска дурадхалые вүбшэн хэлсэлгэ үргэлжэлбэ.

Польшын түлөөлэгшэ Ржимовский гэгшэ фашистска эзэмдэгшэдтэ эсэргүүсэжэ албанска арадай хэhэн баатарлиг партизанска тэмсэл ба дай хэжэ байхадаа Албаниин хүндэ хүшэр гээлтэ хоролтодо ороhыень зааhан байна. Польско делегаци хадаа Албание зүбшөөхэ голостойгоор конференцидэ урижа асарха тухай югославска дурадхалые hайшаан дэмжэнэ.

Великобританиин делегат Александер гэгшэ, минии hанахада, Польшодо ба Албанида болоhон партизанска хүдэлөөнүүдэй хоорондо нилээд ехэ илгаа бии байха гэжэ мэдүүлбэ. Александер болбол Албание уриха тухай асуудалые конференциин генеральна комиссиин үзэмжэдэ дамжуулан үгэхэ тухай Бирнсын дурадхалтай ниилэhэн байна.

Греческэ түлөөлэгшэ Цалдарис гэгшэ албанска арад зоной героическа тэмсэл хэhэн тухай бүгэдын мэдэхэ ушар баримтануудые зорюута хазайлгажа, Албанида халдаhан өөрынгөө үгэнүүдые дахин дабтажа хэлэhэн байгаа.

Чехословацка делегациин түлөөлэгшэ болбол Албани гээшэ союзна гүрэн шэнгеэр харагдаха еhотой гэжэ тэмдэглэбэ. Тэрэ хадаа албанска партизануудай героическа тэмсэлые харуулhан буруушаахын аргагүй документнүүд олон бии гэжэ зааhан байха юм. Чехословацка түлөөлэгшэ болбол процедурын дүрим заабаряар хараалагдаhан условинуудтай зохилдуулан, конференциин пленум дээрэ ба комиссинуудта өөрынгөө hанал бодолые хэлэхээр Албание урижа асарха гэжэ дурадхаад, югославска дурадхалые бүри тодо болгоhон байна.

М. Пьяде гэгшын хэлэhэн үгэ

Югославска делегациин түлөөлэгшэ М. Пьяде гэгшэ греческэ делегат Цалдарисай хэлэhэн тухай тогтожо хэлэбэ. «Үни удаан сагта бата бэхи эб найрамдал тогтоохын тулада, бидэнэр эндэ суглараад байна гээшэбди, үнэн юумые нюуха эрхэгүйбди — гэжэ Пьяде хэлэнэ. —Тэрэ үнэн юумэ юу байнаб гэхэдэ: греческэ делегаци болбол урдань балканска монархинуудай хүтэлбэри болгоhон ба балканска гүрэнүүдэй хоорондохи эхи захагүй дайн сэрэгые үүдхэжэ байhан хуушан политическэ линие баримтална гээшэ; энэ дайнай hүүлээр, гансал грециhээ бэшэ, бүхы балканска гүрэнүүд тэрэ муу ерото политическэ линие орхиhон байгаа.

Зүгөөр, греческэ правительство уршаг татадаг хуушанайнгаа политическэ линиhээ арсаагүй байшоо гэжэ Пьяде мэдүүлнэ. Бүри нэгэ хэдэхэн үдэрэй саада тээ Цалдарис болбол Албание Греци ба Югославиин хоорондо хубаажа абаха тухай югославска түлөөлэгшэдтэ дурадхаа бэлэй.

Энэ дурадхалhаа югославска правительствын арсаhаниинь мэдээжэ бээз.

Югославска делегадай иигэжэ хэлэхэдэнь конференцидэ байгшад бүгэдөөрөө анхаралаа хандуулна.

Албание хубаажа абаха ябадал Балкануудта эб найрамдалые тогтоохо арга олгохо бэшэ, харин шэнэ дайн сэрэгые үүсхэхэ байhан ушарые дайн байлдаанай хамаг бүхы hургаалнуудай hүүлээршье Грецидэ үшөө ойлгоогүй байгаашань гашуудалтай байна, гээд югославска түлөөлэгшэ үргэлжэлүүлнэ. Гансал хани барисаанай ба бэе бэеэ ойлголсохо политика хадаа, Балкануудта эб найрамдалай бата бэхи үндэhэ hуури тодхожо шадаха байна. Албаниин эрхэтэй сүлөөтэй ба бэеэ даанхай байха гээшэ тиимэ эб найрамдалай зайлашагүй шухала условинь болоно.

Дүүргэхэ дээрээ, Пьяде болбол Албание уриха тухай асуудалые генеральна комиссиин үзэмжэдэ үгэхые дурадхаhан США-гэй делегат Бирнсын хэлэhэн үгые гайханаб гэбэ. Процедура тушаа комиссиин заседани дээрэ югославска делегациин Албание уриха тухай асуудал эхин табяад байхадань, энэ асуудал гээшэ конференциин пленумээр шиидхэгдэхэ еhотой юм гэжэ тэрээндэ заагаа бэлэй гэжэ Пьяде hануулна. Теэд мүнөө пленум дээрэ тус асуудалай табигдаад байхадань, тэрэние генеральна комиссиин үзэмжэдэ дамжуулан үгэхэ хэрэгтэй гэлсэнэ. «Генеральна комиссиин заседани дээрэ энэ асуудалые табяад байгаа hаамнай, дахяад нэгэ тээшэ эльгээхэгүй гэжэ найдахагүй байнаб. Югославска делегаци болбол Албани тухай асуудал конференциин пленарна заседаниин шиидхэхэ уялгада орохо юм гэжэ тоолохо байнаб»—гээд Пьяде хэлэнэ.

Удаа тээнь Советскэ делегациин түлөөлэгшэ Вышинский үгэ хэлэбэ.

А. Вышинскиин хэлэhэн үгэ

Советскэ делегаци болбол элдэб олон делегацинуудай түлөөлэгшэдэй энэ трибуна дээрэhээ хэлэжэ табиhан асуудалнууд тухай тогтожо хэлэхэ шухала гэжэ тоолоно гээд Вышинский эхилбэ. Түбхын түрүүндэ, албанска арадай партизанска тэмсэл тухай асуудалые дурсажа, Великобританска делегациин түлөөлэгшэ г-н Александерай хэлэhэн үгэ тухай хэлэхэ hанаатай байнаб. Александер хадаа Польшодо болоhон партизанска тэмсэлтэ энэ асуудалые холбожо, Польшодо болоhон партизанска хүдэлөөн ба Алабанида болоhон партизанска хүдэлөөнэй хоорондо мэдээжэ илгаа бии юм гэжэ тэмдэглэбэ. Александер болбол Польшо гээшэ 1939 онhоо хойшо фашизмда эсэргүүсэн тэмсэбэ гээд зааhан байна. Энэ тэмсэлдэ тэрэнэй солдадууд, морягууд, авиаторнууд, партизанууд хабаадалсаа hэн гэнэ. Энээн тушаа Александер зүб хэлэнэ. Энэнь үнэн, энэ хадаа арсахын аргагүй баримта ба Польско арад зоной айхабтар ехэ түүхэтэ габьяа мүн. Теэд польско арадай аша габьяае үнэнтэ зүбөөр тоожо байтараа, Албанида болоhон партизанска хүдэлөөнэй удхые яахадаа бага болгохо хэрэгтэй байна гээшэб? Хэрбээ тэрэнэй эхилhэн саг тухай хэлэхэ юм болоо hаа, Албанидахи партизанска хүдэлөөн гээшэ Польшын партизануудай тэмсэжэ ороhон сагhаа нилээд түрүүн захалhан байха юм. Бүри 1939 оной апрель hарада албанска партизанска отрядууд итальянецуудые үй бута сохижо байгаа бэлэй.

Г-н Александер болбол бусад оронуудта ба Польшодо болоhон партизанска хүдэлөөнэй үндэhэтэй байхадань, Албанидахи партизанска хүдэлөөн ямаршье үндэhэ баримтагүй байна гэхэ hанаатайгаар Югославска делегациин дурадхалhаа арсаhанаа иигэжэ үндэhэлнэ гээшэ. Г-н Александерай иигэжэ хэлэhэн баримтань дан ахир байна гэжэ тоолохо хэрэгтэй. Гансал энэ баримта тиимэ ахир байна бэшэл даа.

Бүгэдын мэдэhээр, Албани гээшэ Европодо фашистска агресси хэгдэхэдэнь эгээн түрүүшээр хохидогшодой нэгэниинь мүн. Тиихэ сагта король байhан Ахмед Зогу гэгшын правительство Албание яахаhааяана гээд хаяжархиhан байгаа. Теэд хуби заяан хаагуур абаашанаб гэжэ хаягдаад байhан энэ героическа арад өөрынгөө вождьнорые олоhон өөhэдынгөө геройнуудые дэбжүүлhэн, ороной эзэмдэгшэдтэ эсэргүү тэмсэлэй тугые үргэhэн ба тэнсэшэгүй ехэ тэмсэлые эрхимээр хэжэ гараhан байха юм. Эрхэ сүлөөдэ дуратай нацануудай хэрэгтэ эрид шиидэнги ба үнэн шүтэнги байжа, бишиихан албанска арад болбол союзнигуудтай хамта ниитынгээ дайсание дараhан героическа тэмсэл ба илалтын түүхэ домогто алдарта hайхан хуудаhануудые бэшэhэн байна. 1939 ондо Албаниин газар дээрэ итальянска эзэмдэлгын сэрэгүүдэй бууухадань албанска арад гартаа буу зэбсэг барижа угтаhан байгаа. Эзэмдэгшэдэй мэдэлдэ орогты гэжэ король Зогу гэгшын арад зоноо уряалжа байгаашье hаань, албанецууд буу зэбсэг бяраад лэ, арга хаба олдоhон газар бүхэндэ хаана-яанагүй дайсанайнгаа тыл ба фронтдо добтолжо байгаа hэн.

Би болбол миил нэгэ хэдэн ушар баримтануудые нэрлэжэ хэлэхэмни. 1939 оной апрелиин 5-6-7-ой үдэрнүүдтэ 15.000 албанска патриодууд Дораццо Валона городуудта болон Адриатическа далайн бүхы эрье зубшан хэдэ - хэдэн газарнуудаар итальянска фашистнуудта эсэргүүсэн баатарлигаар дайлалдаhан юм. Восстани хэhэн патриодууд фашистска сэрэгэй машинаар дарагдаhан болобошье, тэдэнэй тэмсэлынь зогсоогүй. Бүри 1939 ондо болоhон эзэмдэлгын түрүүшын үдэрнүүдтэ 3.000 гаран хүнтэй 5 партизанска отряд фашизмда эсэргүүсэн байлдажа байба. Теэд энэ хадаа үшөө дутуу байха гэбэшье, удаа тээнь харин булимтаргашадта бишиихан албанска арадай бүхы хүсөөрөө добтолон орожо улам шангадаhан сэрэгэй сохилтонуудые хэhэн тухай түрүүшын мэдээсэлнүүд болобо.

Тэмсэл хэхэ гэhэн албанска арадай дура зоригые эзэмдэгшэд даража шадаагүй, дарахашье аргань байгаагүй. Итальянецуудай байгуулhан квислинговскэ правительствонууд хойно хойноhоо hубаряад тушаалhаан гаража байба, ушарынь хадаа тэдэнэр арад зонhоо ямаршье түшэг тулгуури абажа шадаагүй, арад зондоо харша байгаабшуу. Городууд болон томо томо центрнүүдые эзэмдэгшэдэй сэрэгээр бүhэлөөд байhан ябадал хадаа имагта арад зоной зэбүүрхэлгые улам ехэ болгодог hэн. Арад зониинь хада ууладаа гаража, шэнэ шэнэ партизанска отрядуудые бии болгожо, дайсанай хэлхеэ холбоо, зам харилсаае эбдэжэ, сэрэгүүдые үгы хэжэ байба. 1941 ондо Албанида партизанска тэмсэл угаа үргэн далайсатай болоо бэлэй.

1942 ондо 40 партизанска отрядуудта 10.000 хүн дайлалдажа ябаа. 1944 ондо 70.000 солдат ба офицертэй болоhон албанска арадай регулярна арми дайсанда эсэргүүсэн дайлалдаба. Германска ба итальянска фашистска алуургшадта эсэргүүсэжэ, албанска арад зоной хэhэн тэмсэл тухай хэлэхэдээ эдэ ушар баримтануудые мартангүй бидэнэр харалсаха еhотой байнабди. Нэгэдэмэл нацануудта эсэргүү дайнда итальянска ба немецкэ агрессорнүүдэй талада эдэ оронуудые түлхижэ оруулhан өөhэдынгөө правительствонуудай түлөө энэ-тэрэ гүрэнүүдэй харюусалга тухай эндэ хэлсэжэ байхадаа, арад зоной хүдэлөөнэй далайсые анхаралдаа абаха еhотой байнабди.

Гитлерэй Германида эсэргүүсэжэ, Муссолиниин Италида эсэргүүсэжэ, союзна гүрэнүүдэй тэмсэл хэhэн ниитын хэрэгтэ албанска арадай оруулhан туhа нэмэри бии гээшэ гү гэжэ hэжэглэжэ болохогүй. Тэрэние эрхим дээдээр сэгнэжэ тоохо хэрэгтэй.

Албанска арадай энэ тэмсэлые Великобританиин ба США-гэй правительствонуудай ямараар сэгнэhэн тухай үсэгэлдэр эндэ хэлсэhэн байгаа. Энэ тэмсэлые Советскэ правительствын ямараар сэгнэhэн тухай би hануулха хүсэлэнтэй байнаб, энэ хадаа советскэ правительствын хэлбэришэгүй байдал ба тэрэ сагта Албани тушаа баримталжа байhан өөрынгөө позицие хубилгаагүй байhан аад, мүнөөшье Албанида дуратай байhанаа Советскэ правительствын яахадаа хэлэдэг байhыень hайнаар ойлгуулха байгаа.

1942 оной декабрь hарада Советскэ правительство болбол бэеэ даанхай байхын түлөө албанска арадай тэмсэлынь Италяар дарлагдаhан бусад балканска арадуудай сүлөөлэлтын тэмсэлтэй нэгэдэжэ, тэдэнэр эрхэ сүлөөдэ дуратай бүхы арадуудтай хамта булимтарагшадые өөhэдынгөө газар дээрэhээ намнаха бээз гэжэ сохом найдана гээд мэдүүлhэн байгаа. „

Эдэ үгэнүүд дүүрэн зүбтэнэ, албанска арадай хэhэн тэмсэл дарлагшадта эсэргүүсэн эрхэ сүлөөдэ дуратай бүхы арадуудай тэмсэлтэй үнэхөөрөө ниилэжэ, илалтада хүргэhэн байна. Теэд мүнөө энэ трибуна дээрэ мүнөөнэй греческэ правительствын түлөөлэгшэ г-н Цалдарис гараад Албани гээшэ харин ороной дайсанда эсэргүү союзнигуудай ниитын тэмсэлдэ хабаадалсаагүй юм гэхэ hанаатай Албание хардахагүрдэхэ hэдэлгэ хэжэ байна. Хэрбээ г-н Цалдарисай хэлэhэн үгэдэ сэгнэлтэ үгэхэ юм болоо hаа тэрэнэй тезис бүхэниинь ушар баримтануудтай таарахагүй тон зүрюу байнабшуу.

Жэшээнь, Албани болбол ямаршье эсэргүүсэлтэ хэнгүйгөөр өөрынгөө ороние итальянска сэрэгүүдээр эзэлхэ арга олгоhон юм гэхэ hанаатай хэлэнэ. Энэнь худал байна. Минии мүнөө hаяхан хэлэhэн ушар баримтанууд хадаа буруушаахын аргагүй юм. Албанска арад эзэмдэгшэдтэ эсэргүү тэмсэлые 6 жэлэй турша соо хээд тэрэние илалтатайгаар дүүргэбэ. Г-н Цалдарис болбол албанска правительствые Албани гээшэ гэжэ ойлгоно, теэд итальянецуудта сүгэдэн алба хэжэ байhан урдын албанска правительство гээшэ албанска арад бэшэ байнабшуу. Правительство гээшэ арад зон бэшэ юм. Правительствын хэhэн хэрэгые арад зоной хэhэн хэрэг гээшэ гэжэ хододоо ойлгохо еhогүй. Энэ хоер ондоо удхатай юумые худхажа болохогүй. Энэ ушар хадаа греческэ правительствын түлөөлэгшэ г-н Цалдарис, Танда хэнhээшье үлүү hайнаар ойлгогдохо еhотой байха. (альга ташалган).

Г-н Цалдарис болбол Албаниин арад зон гээшэ агрессорнүүдтэ hайн дураараа туhалжа байгаа юм гэхэ hанаатай энэ үндэр трибуна дээрэhээ хэлээбшуу. Танай баримтанууд алин гээшэб?

Та болбол ямар нэгэн хүнүүд 16 греческэ гражданинуудые өөрынгөө газар тээшэ абаашаа гэжэ миил бэшэг соогоо хэлэhэн байнат. Теэд, хэрбээ тиимэ ушар баримтануудые тоолохо юм болоо hаа, греческэ жандармануудай болон хилэ сахигшадай нилээд олон хүние греческэ территори худар түүжэ абаашахаhаа гадна, харин эдэ хүнүүдэй мүр улагүйгөөр үгы болодог байhан греческэ хилэ дээрэхи тулалдаан тухай обоотой ехэ документнүүдые харуулжа болохо байнабшуу.

Албанска арадые муушалхын тулада, г-н Цалдарис болбол албанска армие байгуулhан үндэhэ hуури болохо—арадай антифашистска хүдэлөөнэй—партизанска хүдэлөөн байгаагүй юм гэжэ хэлэхэ hанаатай. Миил союзнигууд гээшэ Албани дотор арад зоной хүдэлөөние үүсхэхэ гэжэ оролдоhон юм гээд хэлэбэ. Иигэжэ хэлээшэнь улам худал байна.

Г-н Цалдарис болбол Албаниин регулярна сэрэгүүдшье союзнигуудаар байгуулагдаа юм гэхэ hанаатай байна. Хэрбээ иигэжэ Греци тушаа хэлээ юм hаань, би арсахагүй байгаа hэм **(альга ташалган)**, теэд тиигэжэ Албани тушаа хэлэхэ юм болоо hаа, бодото байдалые будүүлигээр хазайлгаха гэhэн ябадал болоно. Эсэстээ, г-н Цалдарис болбол иимэ ораторска арга хэжэ оробо: Албаниин зүгhөө агрессортэ туhа хүргэhэн ушарые Греци мартажа шадахагүй гэжэ тэмдэглэбэ. Хэhээнгүйгөөр орхихо гээшэ агрессэhээ хохидоhон гүрэнүүдэй эрхыень аршалхаhаа арсаха гэhэн ябадал болоно гэжэ Советскэ делегациие толгойлогшо г-н Молотовой хэлэhэн мэдүүлгые урдаа барижа Цалдарис хэлэhэн байгаа. Энэ хадаа тон зүбөөр хэлэгдэhэн байгаа, тиин бидэнэр харюусалгын проблемдэ хабаадаха бүхы асуудалнуудта тиигэжэ хэлэхэ байнабди. Теэд, тэрээн дээрэhээ г-н Цалдарисай хэhэн шэнгеэр, тиимэ тобшолол хэжэ болохогүй гэхэ гү, али харюусалга тухай асуудалда албанска арадыешье, албанска правительствыешье, гүрэн болохо Албаниешье, эдэ гурбанай хоорондо ямаршье илгаа гаргангүйгээр, бултынь нэгэ газарта обоолоод худхажа болохогүй.

Дүүргэхэ дээрээ би болбол Албание уриха тухай асуудалые генеральна комиссиин үзэмжэ дээрэ дамжуулан үгэхэ гэhэн английска делегациин дурадхал тухай тогтожо хэлэхэ hанаатай байнаб. Яахадаа тэрэ генеральна комиссида үгэхэ гэнэб? Генеральна комисси гээшэ юун бэ? Манай конференциин устав болохо—процедурын дүрим заабари соо генеральна комисси гээшэ конференциин хүдэлмэридэ туhалха, элдэбын комиссинуудай хүдэлмэрие тааруулан хүтэлхэ зорилготой юм гэжэ хэлэгдэнэ. Теэд, эндэ ямар нэгэн тааруулан хүтэлхэ тухайшье, али нэгэн комисси тухайшье хэлэгдэнэгүй байнабшуу. Бидэнэр хадаа, конференциин өөрынь шиидхэхэ еhотой угаа шухала ба хатуу асуудал тухай хэлсэжэ байнабди. Тиимэ хадань Советскэ делегаци болбол албанска асуудалые генеральна комиссида үгэхэ гээшые буруушаана.

Советскэ делегаци болбол энэ конференцидэ хабаадалсахын зүбшөөрэл гүйжа байhан бусад оронууд тухай асуудалhаа Албани тухай асуудалые түрүүн шиидхэхэ еhотой гэжэ эрибэ гэлсэнэ. Энэ хадаа үнэн байдалатай таарахагүй, юундэб гэхэдэ Албани тухай асуудал хадаа зүблэхэ зүйлдэ оруулагдажа табигдаад байhан хадань, тэрэние эндэ шиидхэхэ хэрэгтэй, харин энэ асуудалые шидхэхэгүйн тулада тэрэние бусад олон асуудалтай үлхэжэ холбоhоной хэрэггүй гэжэ Советскэ делегаци хэлэhэн байха юм.

Советскэ делегациин hанал бодол юун байнаб гэхэдэ бидэнэр энэ асуудалай зүблэхэ зүйлдэ табигдаад байhан хадань, тэрэние шиидхэхэ гэнэбди. Теэд бидэнэй оппонентнүүд хадаа энэ асуудалай зүбшэн хэлсэгдэхээр табигдаад байгаашье hаань, тэрэние шиидхэхэгүй гэжэ дурадхана. Хэрбээ тэдэнэр али нэгэн ашаг туhа хаража, тиимэ юумэ хэжэ байгаа юм hаа, хэрбээ тэдэнэр энээние зүб гэжэ тоолодог байгаа юм hаа,—юу хэхэ гэжэ бодоhон байнаб, тэрэнээ хэжэ байгтэ. Бидэнэр тэрэние буруу гэжэ тоолоод, энээнhээ арсаха байнабди.

Тон ойлгосотой ба удха hайтай баримтануудые харуулжа хэлэhэн Вышинскиин үгэ болбол делегадуудай hанааень хубилгажа, конференцидэ Албание урижа асарха тухай асуудалда хэдэ-хэдэн делегацинуудай hанал бодолые дүтэлүүлхэ хэрэгтэ туhалба. США-гэй түлөөлэгшэ Бирнс болбол энэ асуудалые генеральна комиссида дамжуулан үгэхэ тухай өөрынгөө дурадхалые бусаажа абаба. Чехословацка делегациин дурадхалhаа үндэhэлжэ, шиидхэбэриин проект зохеогдожо табигдаад, тэрэнэй түлөө США ба СССР-эй делегацинуудай түлөөлэгшэд hайшаан хэлэhэн байна гэбэл: «Конференци болбол Албани, Мексика, Куба болон Египет хадаа Италитай хэхэ эб найрамдалай асуудалнуудта hаналаа ехээр табиха байhан хадаа конференци дээрэшье, мүн комисси-

(Үргэлжэлэлынь 4-дэхи нюурта).

Парижска амгалан тайбанай конференци дээрэ

нуудташье тэрээн тушаа өөһэдынгөө һанал бодолые элирхэйлэн хэлэжэ шадахын тулада тэдэниие урина гээшэ».

Советскэ делегациин түлөөлэгшэ Вышинский болбол тус асуудалай эли тодо болоод байһан хадань, саашадаа үгэ хэлэлгые зогсоожо, тус шиидхэбэриин проектые голосованида табиха гэжэ дурадхаба. Энэ дурадхал хадаа, Великобританиин делегациие хүтэлбэрилэгшэд Александер ба Эватт (Австрали) гэгшэдэй эрид шанга эсэргүүсэлтэй ушаржа гэнтэ мүргэлдэшэһэн байна. Тэдэнэр буляалдаата хэлсэлгэ улам саашань үргэлжэлүүлхые эреэд байһан хадань, Советскэ делегаци болбол үгэ хэлэлгые зогсоохо тухай өөрынгөө дурадхалые бусаажа абаһан байгаа.

Энэ асуудалые зүбшэн хэлсэлгэ августын 12-то, понедельнигтэ үргэлжэлхэ болоно.

Августын 10-ай үдэшын пленарна заседани

ПАРИЖ, августын 10. (ТАСС-ай тусхай корреспондент). Мүнөөдэрэй үдэшын пленарна заседани дээрэ Италитай байгуулагдаха ёһотой эб найрамдалай договорой проект тухай Итальянска һанамжанууд соносогдобо.

Итальянска делегациие хүтэлбэрилэгшэ Италиин премьер-министр де Гаспери гэгшэдэ үгэ үгтэбэ.

Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй Соведээр тогтоогдоһон эб найрамдалай договорой проект тухай Итальянска һанамжануудые тайлбарилха зуураа, эб найрамдалай договорой энэ проект Италида даншье хэтэрхээ шанга байна гэжэ итальянска правительство тоолоно гэжэ де Гаспери мэдүүлбэ. Ерээдүйн эб найрамдалай договор тухай Де Гаспери гэгшын хэлэхэдэ фашистска Германитай холбоолдожо дайн ябуулһан гэм агрессидэ хабаадалсаһанайгаа түлөө харюусалга дааха ёһотой ороной тухай хэлэнэ гэжэ ойлгогдохоор бэшээр хөөрэбэ. Эб найрамдалай Конференци дээрэ буу зэбсэг ба дайнай зэбсэгүүд тухай хэлэхэ гээшэ ехэ аяггүй юм байна гэжэ хэлээд, бөөэ хамгаалха манай арга боломжонуудай бэрхэшээлтэй байдалда орошоод байһан туладань би тэдэ зэбсэгүүд тухай һануулха зэргэтэй болоноб, юуб гэхэдэ манай бэеэ дааһан байдал энээнтэй барисаатай байнабшуу. Мүнөө үеын манай түүхэ соо гэрэмнай үүдэн иимэ ехээр нээгдэнги ба бэеэ хамгаалха арга боломжонуудгүй дмнай иимэ ехээр хизаарлагдаһан хадыдэшье байгаагүй юм. Ниимэ байдал манай зүүн хилэдэ хабадаха болоно, тэрэшэлэн хамтын аюулгүй байдалай заршамуул дээрэһээ лабтай гараагүй манай заһагданги ба зарим нэгэн баруун хилэнүүдтэ хабаадаха болоно.

Юлийскэ Крайна ба Триестын тухай асуудалнууд тушаа Министрнүүдэй Соведэй шиидхэбэринүүдые өөрынгөө мэдүүлгэ соо де Гаспери илангаяа ехээр шүүмжэлһэн байна. Энээнэй тухайдэ ехээр дураа гутана. Энэ асуудал тушаа Италиин позици Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй Соведэй талаһаа мэдэрэлдэ абтаагүй гэжэ мэдүүлхэ зуураа, де Гаспери гэгшэ урдада Итальянска байһан колонинуудай хуби заяан тухай асуудалнууд мэтээр мүн Юлийскэ Крайна тухай асуудалыешье нэгэ жэлээр хойшолуулхые Конференцидэ гомодолоо мэдүүлбэ. Нүгөөдэ талаһаа эб найрамдалай договорой проектын экономическа статьянуудта де Гаспери гэгшын зөөлэн хандалгань элеэр харагдаба. Британска ба американска делегацинуудаар Италида табигдаһан экономическа эрилтэнүүдэй хүшэр хүндэ байһан тулада тэдэ хатуу эрилтэнүүдые советскэ делегаци, теэд, зүбшөөрэжэ шадахагүй байһан дээрэһээнь эдэ статьянуудай зүбшэн хэлсэгдээгүй үлэшэһэниинь мэдээтэй.

Де Гаспериин үгөө дүүргэхэдэнь Бидо гэгшэ Итальянска делегациие үдэшэжэ мордуулхыень генеральна секретаригие уриба. Тиигэжэ Итальянска делегаци зал сооһоо гаража ошоо. Тэрэнэй һүүлээр үгэ хэлэһэн югославска делегациин түрүү Кардель гэгшэ италиар табигдаһан һанамжануудые сэгнэжэ ба һайса бодомжолжо үзэхын тулада делегацинуудта саг хэрэгтэй болохо гэжэ мэдүүлээд, де Гаспериин хэлэһэн декларациие зүблэн хэлсэлгые удаадахи заседани дээрэ абаашахые дурадхаба. Энэ дурадхал абтаба.

Конференциин удаадахи пленарна заседани понедельнигтэ, августын 12-то болохо. Заседаниин хэлсэхэ зүйлнүүд гэхэдэ—Албаниие конференцидэ уряалха тухай асуудалые хэлсэлгэ, конференциин секретариат тухай асуудалые шиидхэлгэ, конференциин хэлсэхэ зүйлые зохеон тааруулха гурим тогтоолго ба Итальянска мэдүүлгые зүблэн хэлсэлгэ.

Августын 12-ой үглөөнэй пленарна заседани

ПАРИЖ, августын 12. (ТАСС)-ай тусхай корреспондент), Процедурын тогтоогдоһон гуримуудай еһоор мүнөө үглөөнэй заседанида Бирнс (США) түрүүлэгшээр һууба. Конференциин членүүд бэшэ оронуудые конференцидэ уряал хэхэ тухай хөөрэлдөөн үргэлжэлүүлэгдэбэ.

Албани, Куба, Мексика ба Египетын конференцидэ урилга

Энэниие зүбшэн хэлсэжэ байхада Албаниие конференцидэ уряалхые арсажа грееческэ делегаци хоер дахин үгэ хэлэхэдээ, албанска арадые конференциин трибуна дээрэһээ хардажа гэмнээ. Тиигэбэшье энэ делегаци тад гансаардашоо. Тэрэнэй һанамжые нэгэшье хүн һайншаан хамгаалбагүй. Великобританиин, Австралиин ба Бразилиин түлөөлэгшэд Албани конференцидэ хабаадалсаха дүүрэн эрхэтэй гэжэ тэрэшэлэн мэдэрһэн байнад. Энэнэй һүүлээр хүсэдөөр хүмэрин унаһан арсалгануудаа дахин дабтахые греческэ делегаци һанахаяа болибо.

Конференцидэ байлсаха тухай Куба, Мексика ба Египетын правительствонуудаар барирлаһан зууршалганууд баһа лэ арсагдаагүй.

Гэбэшье, Великобритани, Австрали ба Бразилиин түлөөлэгшэд Албани, Куба, Мексика ба Египет гэдэг гүрэнүүдэй һанамжануудые хэлэхэ гуримыень генеральна комисси тогтоог гэжэ баадхан дурадхаһан байна. Теэд, иимэ гуримнуудые зохеолго тус комиссиин уялгада ородоггүй байһаниинь мэдээтэй.

Югославиин түлөөлэгшэ Пьяде гэгшэ энэ ушар тухай һануулаад, уряалагдаһан оронуудай конференциин хүдэлмэридэ хабаадаха гуримые генеральна секретариат тодорхойлог гэжэ дурадхаба.

Энэ дурадхалые СССР-эй түлөөлэгшэ Вышинский дэмжэнэ. Вышинский хадаа генеральна комисси координационно уялгануудтай юм гэжэ һануулаад, энэ асуудалые тэрэ комиссиин үзэмжэдэ үгэхэ гээшэ процедурын гуримуудта эсэргүү ябадал лүн болоно гэбэ. Процедурын гуримуудай еһоор конференциин хүдэлмэриие эмхидхэхын түлөө харюусалгые генеральна комисси бэшэ, харин секретариат даадаг байнабшуу. Италиие конференцидэ уряалхада иимэ даалгабари секретариадта даалгагдаһан байна гэжэ Вышинский һануулба.

Тэрэнэй һүүлээр Великобританиин түлөөлэгшэ Александер өөрынгөө дурадхалые бусаажа абаха баатай болоһон болобошье, хэрбээ генеральна секретариадта ямар нэгэн ушар дээрэһээ арсалдаан гараад байгаа һаань энэ арсалдаата асуудалые мүнөөхил генеральна комиссиин үзэмжэдэ дамжуулан үгэхэ гэһэн ондоо дурадхалые тэрэ дары оруулба.

Иимээр табигдаһан асуудалые Вышинский буруушаажа, арсалдаануудые гаргаха түсэбые хэды урданһаа табижа байһанай хэрэггүй гэбэ. Тиигэбэшье Александер гэгшэ өөрынгөө дурадхалые дабтаһаар дабтаба.

Конференцидэ Албани, Куба, Мексика ба Египетые уряалха тухай шиидхэбэриин проектые ба тус шиидхэбэриин проектдэ оруулагдаһан заһабаринуудые голосованида табиха болоод байхада, Александер гэгшэ гэнтэ үгэ абажа, Конференциин хүдэлмэридэ хабаадалсахын тулада Австриие уряалха гэһэн эрилтэ хэбэ. Гэбэшье, Конференци дээрэ, Австри тухай ямаршье шиидхэбэри үгы байна.

Мүнөө үедэ конференци болбол Албани, Куба ба Мексикые уряалха тухай шиидхэбэриин проектые хаража үзэжэ байна, Австри тухай оруулагдаһан энэ шэнэ асуудал яаралтай мэгдэлтэйгээр шиидхэгдэжэ шадахагүй байна гэжэ Украинын түлөөлэгшэ Мануильский гэгшэ Александерын дурадхалые арсаба. Тэрэ хадаа энэ асуудалые һайса шэнжэлжэ үзэхые эриһэн байна. Тиихэдэнь Александер өөрынгөө дурадхалые бусаажа абаба. Советскэ делегациин эрилтээр резолюциин проект пункт пунктнүүдээр ами аминдаа голосовалагдаба. Италитай баталагдаха еһотой эб найрамдалай договорой проект тухай асуудал тушаа өөһэдынгөө һанамжануудые пленарна заседанинууд дээрэ, тэрэшэлэн бусад гаарамжатай комиссинууд дээрэ мэдүүлхын арга олгохын тулада Албаниие, Кубае, Мексикые ба Египетые уряалха гэжэ конференци нэгэн дуугаар шиидхэбэ. Эдэ гүрэнүүдэй Конференцидэ хабаадаха гуримые секретариат тогтоохо гэжэ тэрэшэлэн нэгэн дуугаар шиидхэгдэһэн байна. Эдэ гүрэнүүдые уряалха гурим тухай асуудалые шиидхэхэдээ секретариадта хэрбээ арсалдаанууд гараад байгаа һаа, энэ арсалдаата асуудал генеральна комиссиин үзэмжэдэ дамжуулан үгтэхэ еһотой гэһэн британска делегациин дурадхал тэрэшэлэн абтаба. СССР, Чехословаки, Украина, Белорусси, Югослави ба Польшиин делегацинууд энэниие арсажа голосовалбад.

Секретариадые һунгалга

Конференци болбол хэлсэхэ зүйлнүүдэйгээ удаадахи асуудалда—секретариат тухай асуудалые хаража үзэлгэдэ дамжан оробо. Французска делегациин түлөөлэгшэ Фук Дюпарк гэгшэ генеральна секретаряар нэгэн дуугаар һунгагдаба. Процедурын баталагдаһан гуримуудай еһоор эб найрамдалай договорнуудай проектнуудые зохеолгодо хабаадалсаһан дүрбэн гүрэнүүдэй түлөөлэгшэд секретариадай состав соо оролсохо ба конференциин өөрын шэлэлгээр үшөө ондоо дүрбэн гүрэнүүдэй түлөөлэгшэд оролсохо еһотой гэжэ түрүүлэгшэ тэрэнэй һүүлээр һануулба.

Александер гэгшэ секретариадай членүүдтэ дүрбэн кандидатуудай бэлэн списогые тэрэ дары уншаба. Эдээниие нэрлэбэл,—Австралиин, Бразилиин, Хитадай ба Югославиин түлөөлэгшэд. Белоруссиин түлөөлэгшэ Киселев гэгшэ Автралиин түлөөлэгшын кандидатурые норвежскэ делегациин түлөөлэгшөөр һэлгэхэ гэжэ дурадхаба. Гэбэшье, норвежскэ делегаци секретариадай хүдэлмэридэ хабаадалсахые тэрэ дары арсаба. Тиигэхэдэнь советскэ делегациин түлөөлэгшэ Вышинский Австралиин түлөөлэгшын орондо Эфиопын делегадые секретариадай составта һунгаха гэжэ һайщаан дурадхаба. Вышинский энэ дурадхалаа юугээр баримталааб гэхэдэ, уридшалан багсаамжын мэдээнүүдээр австралийска делегациин түлөөлэгшэдэй нэгэниинь нэгэ комиссиин түрүүлэгшээр, нүгөөдэнь ондоо комисиин вице-түрүүлэгшээр дэбжүүлэгдэжэ байна гэбэ. Мүн тэрэшэлэн Автралиин делегаци болбол конференциин хүдэлмэридэ ганса талые баримталжа хэтэрхэй ехэ арсалдаануудые гаргажа хабаадалсана гэжэ харагдаабшуу. Тиимэ дээрэһээ секретариадай составта эдэнэртэ ороходоо нилээд даруу зантай ба юумые алишье талаһаа нь бодомжолжо үздэг түлөөлэгшэдые һунгаа һаа зохистой байгаа гэжэ һануулба.

Эфиопын делегат дурадхалайнь түлөө советскэ делегацида баяраа хүргэхэ зуураа, эфиопско делегаци үсөөн тоотой байна гэжэ шалтагаалаад өөрынгөө кандидатурые хуулан абаба. Норвегиин ба Эфиопын түлөөлэгшэдэй өөһэдынгөө кандидатурануудые хуулажа абаһан дээрэһээнь, түрүүлэгшэ болбол Александерын дурадхаһан списогые абтаба гэжэ соносхобо. Советскэ делегаци Австралиин түлөөлэгшын түлөө голосовалаагүйбди гэжэ мэдүүлбэ.

ДЕМОКРАТИЧЕСКА ЗАЛУУШУУЛАЙ БҮХЭРУМЫНСКА СЪЕЗД НЭЭГДЭЭ

Бухарест, августын 11. (ТАСС). Үсэгэлдэр Брашовта демократическа залуушуулай бүхэрумынска съезд баяр ёһололой оршон байдалда нээгдэбэ, тэрэнэй зорилгонь хадаа, Румыниин демократическа залуушуулай национальна федераци бии болгохо гэһэн байна. Ороной демократическа залуушуулай элдэбын организацинуудһаа 1300 гаран делегат съезд дээрэ сугларба. Эндэ СССР-эй, Югославиин, Болгариин, Венгриин залуушуулай делегацинууд байлсана. Баһа США, Англи болон бусад оронуудһаа делегацинууд ерэхээр хүлеэгдэжэ байна. Съездын хүдэлмэридэ премьер-министр д-р Петру Гроза, правительствын членүүд-Теохари Жоржеску, Куруа болон Потоп гэгшэд хабаадалсана.

Делегадууд үгэ хэлэхэдээ, фашизмын үлэгдэлнүүдые үндэһөөрынь һалгаахын түлөө, ороноо һэргээн бодхоохо болон мүнөө болохоо байгаа һунгалтанууд дээрэ демократическа партинуудай блогой илахын түлөө тэмэсэл хэхын зорилгоор Румыниин бүхы демократическа залуушуулые нэгэдүүлхэ шухала гэжэ тэмдэглэһэн байха юм.

Советскэ делегациие хүтэлбэрилэгшэ майор Котов советскэ залуушуулай үмэнэһөө тус съездые амаршалһан байгаа.

Румыниин премьер-министр болбол румынска залуушуулай проблемэнүүдтэ зорюулагдаһан угаа ехэ үгэ хэлэбэ.

Испанидахи эсэргүүсэлтын хүдэлөөн тухай „Праце“ газетэ бэшэнэ

Прага, августын 11. (ТАСС). Франкогой фашистска үймөөн болоһонһоо хойшо 10 жэл гүйсэһэн үдэр болохо июлиин 10-да Испаниин бүхы провинценуудта үймөөн боложо, тэрэнь нилээд шангадаһан байгаа. Астурида партизанууд болбол Сама-де—Лингреодохи шулууа нүүрһэ малталгын астурийска обществын центральна электростанциие тэһэлһэн ба оршон тойрон байһан газарнуудта электрическэ ток дамжуулан үгэдэг проводануудые үгы хэһэн байха юм. Тэрээнһээ гадна, нэгэ хэдэн газарта телефонно хэлхээ холбоо таһалагдаа. Каталонидо Франкогой гурим журамда эсэргүүсэһэн эдибхитэй ябуулгануудай хэгдээгүй үдэр гэжэ бүри үзэгдэнэгүй. Нилээд олохон газар нютагуудта түмэр харгыгаар ябалга таһалдуулагдана. Пола—де-Лавиан ба Овиедогой хоорондохи райондо июлиин 18-да партизанууд болбол республиканска тугуудые үлгөхэдэнь нютагуудтахи патриодуудта туһалһан байна. Партизануудые бариха гэһэн ябадал бүри бүтэнэгүй.

Профсоюзуудай Лондонско совет грецидэхи профсоюзна ажалябуулагшадта хашалан үзүүлжэ байһыень буруушаана

ЛОНДОН, августын 10. (ТАСС). Хахад миллион хүдэлмэришэдые нэгэдүүлһэн профсоюзуудай лондонско совет болбол Грециин сүлөөтэ профсоюзуудые үгы хэжэ байһыень буруушаажа мэдүүлхэ ба мүнөөнэй греческэ ёһо гуримые английска правительствын дэмжэхэ ябадалые болюулхаар эрихэ гэжэ августын 18-ай үдэшэн нэгэн һаналаар шиидхэһэн байна.

Мүнөө үедэ греческэ правительстваар нюуса гэжэ соносхогдоһон Грециин бүгэдэниитын ажалай конфедераци хадаа профсоюзуудай бүхы дэлхэйн федерацяар болон британска третюнионуудай конгрессээр тогтоогдоһон байна гэжэ тус профсоюзай соведэй баталан абаһан резолюци соо һануулагдана.

Резолюци болбол греческэ профсоюзна ударидагшадые арестовалжа ба түрмэдэ хаажа, Грецидэ байгаа демократическа организацинуудта эсэргүү хэһээлтын хэмжээнүүд абтажа байһыень буруушаагаад, фашистска үзэлһөө хагасаһан демократическа правительство бии болгоходонь греческэ арад зондо туһалхые уряална.

Энэ резолюциие һайшаан дэмжэжэ үгэ хэлэһэн делегадууд хадаа мүнөө Грецидэ тохёолдоһон байдал лейбористска правительствын ябуулжа байһан гадаадын политикада консерваторнуудай үзэлые баримталжа байһанайнь аша үрэнь гээшэ гэжэ тэмдэглэһэн байгаа.

Перуда нюуса японско организаци элирүүлэгдэ

НЬЮ-ЙОРК, августын 10.(ТАСС). Юнайтед Пресс агентствын корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор, Перугай полици болбол Синдо реммей гэжэ нюуса японско обществые элирүүлэн олоһон тухай соносхобо. Тэрэнэй штаб Бразилида байба. Тус обществын членүүд Перуда байгаа 30 мянган японско колонистнуудай дунда дээрэнхы үзэлые нэбтэрүүлхэ пропаганда ябуулжа байба. Лимһаа хойгуур 40 милиин газарта байһан Уарас гэдэгтэ болоһон митинг дээрэ сугларһан 35 японууд арестовалагдаа.

Ассошейтед Пресс агентствын мэдээсэлэй ёһоор, арестовалагдагшад хадаа бидэнэй организацида 30 мянган членүүд бии юм гэжэ хэлэбэ гэнэ. Полици болбол Япони дайн сэрэгые шүүбэ гээд хэблэжэ гаргаһан бэшэгүүдые буляан абаһан байгаа.

Трансиорданида американска нефтепровод табигдахаа байһан тушаа

ЛОНДОН, августын 10.(ТАСС). Трансиорданиин правительство хадаа; Саудовско Аравиһаа Трансиорданиин газар дээгүүр хүндэлэн нефтепровод табижа гарахын тула концесси Трансаравиен Пайллайн компани гэдэг американска компани үгэбэ, гэжэ августын 8-да мэдээсэхэ зуураа, Рейтер агентствын корреспондент болбол энэ хадаа Саудовско Аравиһаа Дундада далай тээшэ үлэмжэ ехэ харгыгаар американска нефтяной компаниин продукциие гаргажа абаашаха ябадалые хангаха юм гэжэ бэшэнэ.

Мянган миль ута нефтепровод Персидскэ тохойһоо Арави хүндэлэн Палестина тээшэ гаража ошохо байна. Тэрэ нефтепроводоор жэлдээ 15 миллион тонно нефть урадхуулжа шадаха юм гэнэ.

Гурбан Американска офицерые сүүдлэхээ байһан тухай

Нью-Йорк, августын 10. (ТАСС). Ассошиэйтед Пресс агентствын корресспондентын Франкфуртһаа мэдээсэхэнь хадаа, американска сэрэгэй засагаархин болбол энэ үбэл Кронбергын замогһаа гессинскэ династиин үнэтэ эдлэлнүүдэй хулгайда орёолдоһон гурбан офицернүүдые сэрэгэй сүүдээр шиидхэхэ ябадал мэнэ һаяар эхилхэнь гэжэ соносхобо.

НЬЮ-ЙОРК, августын 10. (ТАСС). Ассошейтед агентствын корреспондентын Берлинһээ мэдээсэһэнэй ёһоор, американска мүрдэлгын органууд болбол американска подполковник Линк гэгшэ айхабтар ехэ хонжоо наймаа хэхэ ябадалда хабаадалсаһан хэрэг тушаа асуултада ороһонойнгоо һүүлээр августын 7-до бэеэ хорложо алаба. Линк болбол харанхы рынок дээрэ хонжоо наймаа хэжэ олоһон мүнгэ зөөриеэ германска предприятинуудта нюусаар оруулба ха гэжэ һэжэглэгдэһэн байгаа. Германска предприятинуудта зөөриеэ нюусаар оруулһан хүнүүд хонжоо наймаа хэжэ байһан мэхэ гохонь мэнэ һаяар элирүүлэгдэхэ юм гэжэ мэдүүлһэн байна.

Индидэ эдеэ хоолой зүйлнүүд айхабтар хсмор болоо

ЛОНДОН, августын 10. (ТАСС): Рейтер агентствын дамжуулханьхадаа, урдань эдеэ хоолой асуудалнууд тушаа советник байһан Хоми Моди гэгшын августын 8-да Индиин вице-корольдо эльгээһэн телеграмма соо Бомбейскэ провинцида эдеэ хоолой хомордоһон кризис айхабтар ехэ гэмтэл үзүүлхээ байна гэжэ хэлэгдэнэ.

БОЛГАРСКА ДЕ[...] АМГАЛАН ТАЙБА[...] ФЕРЕНЦИДЭ БАЙ[...] ПАРИЖ МОР[...]

СОФИЯ, августын [...] Болгарска телеграфна [...] мэдээсэһэнэй ёһоор, Пар[...] галан тайбанай конфер[...] саха делегаци иимэ со[...] мүнөө үглөөгүүр Париж[...] ниидэбэ гэбэл: премьер-м[...] мон Георгиев (делегацин[...] шо), арадай суглаанай [...] Коларов, премьер-минис[...] шо ба Газартаряалангай [...] Обов, Гадаадын Хэрэг[...] нистр Кулишов, [...] дай Министр Стеф[...] далдаа - наймаанай [...] Нейков ба арадай [...] түрүүлэгшын орлогш[...] гэгшэд болоно.

Гитлеровскэ сэрэг[...] ябадалтанһаа ху[...] хуряагдажа абт[...] предприятинууд на[...] хуули захиргаанай[...] үгтэбэ

БЕРЛИН, августын 10[...] Мэнэ һаяхан советскэ сэр[...] захиргаан болбол сэрэг[...] ябадал хэгшэд ба эдибхи[...] шистнуудһаа хууляар [...] абтаһан предприятинуудые [...] бург провинциин захирга[...] зидиумдэ дамжуулан үгэ[...]

Тус провинцада хамта [...] прияти орохонь гээшэ, ти[...] предприятинууд урдынга[...] бусаагдажа үгтэхэ юм. Пр[...] нуудай зарим хубиие тус [...] циин захиргаанай газар [...] хүтэлбэридэ абаха ба буса[...] хуули захиргаанай органу[...] варищестэонуудта гү, ал[...] союзуудта дамжуулан үгэ[...] Үлэгшэ предприятинуудые [...] хүнүүдтэ худалдагдаха ба[...]

Грецидэ сүүд[...] бо[...]

АФИНЫ, августын 11. Сүүд болбол 1944 оной [...] һара соо болоһон собы[...] хабаадалсаһанай түлөө грече[...] гүүсэлтын хүдэлөөндэ эди[...] хабаадалсагша Теодора [...] гэгшые саазалхаар шиидхэ[...]

Янина гэдэг городто бо[...] рэгэй сүүдэй шиидхэбэрии[...] гурим журам тухай онсо [...] хүүлиие эбдэбэ гэжэ гэ[...] хоер таряашад бүудагдан[...] һан байгаа.

Хитадта ажаүйлэдб[...] уруугаа орожо бай[...]

Шанхай, августын 11. Хитадай ажаүйлэдбэри айх[...] кризистэ ороод байна. Мэн[...] Вейпиндэ болон Тяньцзинд[...] 50 гаран фабриканууд [...] ушарынь хадаа американска[...] раануудые тэдэнэй про[...] үлүүгээр шэлэжэ абана. [...] нэгэ тонно хитад түмэр ба[...] 800 мянган хитад доллар [...] байхадань, нэгэ тонно аме[...] Импортно буладай сэнгы[...] мянган доллар болодог бай[...]

Баруун хэхад бүмбэрсэгэй [...] районуудта американск[...] метеостанцинууд ом[...] байгуулагдахань

ВАШИНГТОН, августын [...] (ТАСС). Президент Трумэн [...] хариин гүрэнүүдэй метеорол[...] албан газарнууд болон ком[...] авиакомпанинуудай туһал[...] гаар, баруун хахад бүмбэрс[...] теорологическа станцинууд[...] байгуулха тухай худалдаа[...] най министерство болон мет[...] гическа бюродо тугэс эрхэ[...] хуулида гараа табижа [...] байна.

Эфиопидо ажерик[...] урьһаламжа үг[...]

ВАШИНГТОН, августын [...] (ТАСС). США-гэй худал[...] маанай министерствын ула[...] дын худалдаа-наймаанай [...] түлөөлэгшэ болбол США[...] портно-импортно банк хадаа [...] лион доллар урьһаламжые [...] до үгэбэ гэжэ мэдүүлһэн [...] Тэрэнэй хэлэһээр хадаа, ту[...] ламжын зорилгонь юун бай[...] хэдэ мүнөө үедэ орон дотор[...] һан продукциие портнууд [...] рэжэ абаашахын тулада аме[...] ка машинанууд болон [...] нэнүүдые худалдан абаха [...] Эфиопидо олгохо гэһэн юм[...]

Харюусалгата редактор
Ц. Д. ДАМДИНЖ[...]

РЕДАКЦИИН АДРЕС: г. Улан-Удэ, ул. Ленина 26. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС. Улан-Удэ. Үнэн). ТЕЛЕФОНУУД: ответ. редактора—23. АТС—1-80; зам. редактора—23; ответ секретаря—3-23; отделов: партийной и комсомольской сельского хозяйства—3-23 (2 зв): культуры и быта, промышленности и транспорта—4-52; писем трудящихся, внутренней информации и переводов—4-52 (2 зв.); об'явлений—2-64 (2 зв.)

Н—00677. Типография Государственного газетного издательства при Совете Министров БМАССР. Тираж